

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

Μηνιαίο φιλολογικό περιοδικό νέων

ΧΡΟΝΟΣ 2ος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΙΜΗ Δραχ. 400

ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ
ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ
Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ ΛΑΥΡΑΣ
ΛΙΛΗ ΙΑΚΩΒΙΔΗ — ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ
ΒΑΣΟΣ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΕΡΛΗΣ
ΚΟΥΔΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΛΑΣ
ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ
ΚΛ. ΜΑΡΚΙΝΑΣ
ΑΙΜ. ΒΕΑΚΗΣ
ΣΥΛΒΙΟΣ
ΜΑΡΚΟΣ ΣΤΑΝΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΞΑΝΘΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΛΕΩΠΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΓΟΥΛΟΣ
ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

Μηνιαίο φιλολογικό περιοδικό νέων

Έγκριμένο απ' τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας

Χρόνος 2ος Περίοδος 2η—Γραφεῖα ὁδὸς Χάνσεν ἀριθ. 20 (Πατήσια)—Τηλ. 84.000

ΤΥΠΟΙΣ: Ε. ΤΣΙΝΙΚΑ Σκουλερίου 1 (Πλατεία Ἀγ. Θεοδώρων)

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΓΙΑ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ Δραχ. 7.000

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ: τὴν ἔκδοσιν καὶ ἐπιμέλειαν βιβλίων, περιοδικῶν, εἰκονογράφηση ἑξωφύλλων — καὶ γενικῶς κάθε καλλιτεχνικῆς ἐργασίας, ἐκτελεῖ παραγγελίας γιὰ βιβλία καὶ φροντίζει μὲ στοργὴν καὶ ταχύτητα γιὰ κάθε εἶδος πνευματικῆς πληροφορίας ποὺ θὰ τοῦ ἐζητεῖτο.

ΔΙΑΦΗΜΙΖΕΙ: βιβλία, διαλέξεις, ἐκθέσεις, συναυλίες καὶ ἐν γένει κάθε πνευματικὸ δημιούργημα.

ΔΙΝΟΥΜΕ στὸν καθένα (Συγγραφεῖς, Λογοτέχνες, Καλλιτέχνες, ἐπιστήμονες, Ὀμιλητές, Σωματεῖα) τὰ μέσα νὰ διαφημισθῆ καὶ νὰ κριθῆ ἡ ἐργασία του.—Ρωτήστε μας γιὰ ὅτι νομίζετε πῶς μπορούμε νὰ οἴσ διευκολύνουμε.

Γραμματοθυρίξ 320 Ἀθήναι

“ΑΡΓΩ”

Μηνιαία φιλολογικὴ ἔκδοσιν
Διευθυντής: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ
Γραφεῖα: Ἐπιδαύρου 17 Πειραιῶς
ΠΕΡΑΙΑΣ ΧΡΟΝΙΑ Α' Φύλλο 8

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Θὰ ἐκδοθοῦν Ναυτικὰ Διηγήματα διασκευασμένα καὶ πρῶτότυπα ἀπὸ τὸν κ.

ΑΛΕΚΟ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΤΑ ΣΥΝΙΣΤΑΜΕ ΘΕΡΜΑ

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1943

Ἀριθ. 4 (21)

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ ΠΑΝΤΕΑΕΗΜΟΝΟΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΟΞΥΛΙΘΟΥ

ΕΔΩ καὶ ἑπτακόσια πάνω — κάτω χρόνια ἐκτίσθηκε σὲ μιὰ μαγευτικὴ πλαγιά τοῦ Ὁξυλίθου, ὠροῦ χωριοῦ τῆς Κύμης, μιὰ χαριτωμένη σταυρεπίστεγος ἐκκλησίαισ τῆς Παναγίας, γεμάτη τοιχογραφίες, ποὺ ὅσο αἱ ἄν τις ἐκρημάξει ὁ χρόνος, ἐξακολουθοῦν πάντα νὰ ἔχουν ἐξέχωρη καλλιτεχνικὴ ἀξία. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς ἕως σήμερα τὴν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς, 15 Αὐγούστου, γίνεται τὸ ὠραιότερο πανηγύρι τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας σ' αὐτὴ τὴν πλαγιά

Καμμιά μεγαλοπρέπεια συνηθισμένη δὲν ἔχει. Οὔτε κωδοικρουσίες πλούσιες, οὔτε μουσικὲς, οὔτε πυροτεχνήματα, τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἀπὸ βραδύς ὄλο τὸ χωριὸ κατακλύζει τὴν πλαγιά. Οἱ ψάλτες καὶ ὁ κληρὸς ψάλλουν τὴν ἀγρυπνία μέσα στὴν αἰωνόβιο ἐκκλησίαισ καὶ ὁ λαὸς μέσα καὶ ἔξω παρακολουθεῖ μὲ κατάνυξι βαθειὰ τὴν ψαλμωδία ὡς τὰ μεσάνυχτα. Στὸ τέλος ἕνας ἱεραπόστολος ὀμιλεῖ στοὺς χριστιανοὺς γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Παναγίας, γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς Μητέρας πρὸς τὰ παιδιά της καὶ κεντρεῖ τὴς πρὸς λεπτεὲς χορδὲς τῶν καρδιῶν τῶν ἀγαθῶν χωρικῶν. Καὶ ἐκεῖνοι μὲ βουρκωμένα μάτια ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ μὲ χαρὰ ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά τους μόλις τελειώσῃ ὁ λόγος ἀρχίζουν τὴν δουλειά. Ἀπὸ καιρὸ ἔχει ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ ναοῦ γυρίσει στὸ χωριὸ καὶ ἔχει μαζέψει λάδι, κρεμμύδια καὶ ντομάτες ἑκατοντάδες ὀκάδες τὸ καθένα εἶδος. Ἐχει συμφωνήσει καὶ χίλιες ὀκάδες κρέας βωδινὸ, χωρία τὰ σφαχτὰ τάματα, ποὺ φέρνουν οἱ χριστιανοί. Τὴν παραμονὴ οἱ γυναῖκες καὶ οἱ κοπέλλες τοῦ χωριοῦ ἔχουν καθαρήσει τὰ κρεμμύδια καὶ τὴς πατάτες καὶ ἔχουν βάσει σὲ ἕκαστὸ καζάνια μεγάλα μπουγάδας γανωμένα καὶ καθαρισμένα καλά καὶ τὰ ἔχουν τοποθετήσει σὲ φυσικὲς πυροστιές σ' ἕνα ὠρισμένο μέρος τῆς πλαγιάς, τὸ ἴδιο ἀπὸ τότε.

Τὰ μεσάνυχτα, μόλις τελειώσῃ ἡ ἀγρυπνία, τὰ παλληκάρια καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ βάζουν καὶ τὸ κρέας κομμέ-

νο σὲ μερίδες μέσα στὰ καὶ καζάνια ἀνάβουν τὴς φωτιές. Ἡ ἐκκλησία ἐτοιμάζει λοιπὸν τὴν πνευματικὴ τροφὴ τοῦ λαοῦ καὶ τὸ χωριὸ τὴν ὕλική τροφή. Ὡς τὸ πρῶτὸ τὸ κρέας μαγερεμμένο σπιτάδο θαυμασία εἶναι ἔτοιμο καὶ ὅταν ἀρχίζει ἡ λειτουργία στὸ ἐκκλησάκι σιγοβράζει πλέον μὲ λίγη φωτιά. Ὁ λαὸς ἀπὸ τὸ χωριὸ, ἀπὸ τὰ γύρω χωριά καὶ οἱ ξένοι, ποὺ κάθε χρόνο ἔρχονται εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ τῆς ἱεράς αὐτῆς παραδόσεως ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν ξενιτειά, κατακλύζουν τὸ ἐκκλησάκι καὶ ὄλο τὸ προαύλιό του καὶ ἀκοῦνε μὲ εὐλάβεια τὴν θεῖα λειτουργία καὶ κοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Οἱ εἰκόνες τῶν τοίχων μισογδαρμένες ἀπὸ τὴν πολυκαιρία, λές καὶ παρακολουθοῦν καὶ αὐτιές μὲ συγκίνησιν τὴν ἱερά τελετή. Ὁ ἱεραπόστολος σὲ μιὰ στροφή τοῦ λόγου του εἶπε γιὰ τὴς εἰκόνες αὐτῆς τοιχογραφίας πῶς εἶδαν ἀνάμεσα σὲ ἑπτὰ αἰῶνες γενεές ἀναριθμητὲς νὰ γονατίζουν ἐμπρὸς τους καὶ στὰ δοξασμένα χρόνια τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατόρων καὶ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς. Ἐμπρὸς τους ἐκλειδώθηκαν βάθη καρδιῶν καὶ ἐχύθηκαν δάκρυα. Καὶ ἡ Παναγία, ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἐγλύκανε τὸν ἦνον, ἐγιάτρεψε τὴς ἀνοιγμένες πληγές, ἐσκόρπιζε πάντα γύρω της τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν εὐτυχία...

Καὶ τὰ δάκρυα τῶν προσκυνητῶν ἔπεφταν ἀπὸ τὰ μάτια τους μὲ κατάνυξι θερμά, εὐλογημένα, καὶ ἀνακατεῦονταν μὲ τὰ δάκρυα ἐπὶ αἰῶνων ὀλοκλήρων! Μυσταγωγία σωστή! Ἡ λειτουργία ἐτελειώσε. Ὁ κόσμος κάτι ἄλλο περιμένει. Ἡ ἀγωνία ζωγραφίζεται στὰ πρόσωπα δλων. Σὲ κάμποση ὥρα τὸ μικρὸ καμπανάκι τῆς ἐκκλησίας κτυπᾷ χαρμόσυνα καὶ ὁ κόσμος ὄλος σηκώνεται ὀρθός. «Ὁ Δεσπότης ἔρχεται!» Τὶ συγκίνησις! Μὲ ὑποδέχονται μὲ ἐντελῶς ἐξέχωρη χαρὰ καὶ σεβασμὸ.

Μόλις ἐτελειώσῃ τὴ λειτουργία στὸ ναὸ τῆς Πολιοῦχου τῆς Κύμης ἔτρεξα νὰ φθάσω στὸ πανηγύρι τοῦ Ὁξυλίθου. Εἶναι τόσο σπουδαῖο! Κοπέλλες τοῦ χωριοῦ κρατοῦν τὴν μαυρισμένη ἀπὸ τὰ χρόνια εἰκόνα τῆς Παναγίας στολισμένη μὲ πυκνὰ βασιλικά, παιδάκια κρατοῦν τὰ

Ξεαπτέρυγα και τὰ θυμιατὰ και οἱ ψάλ-
τες ὄλοι με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρωτοσύ-
κελλο τῆς Μητροπόλεως, ψάλλουν γλυκύ-
τατα τὸ: «Ἐξηρεῦξάτο ἡ καρδία μου λόγον
ἀγαθόν. Χαίρει Γιαντάνασσα, Πανόμνητε,
Μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ...»

Κανείς δὲν ἤμπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴ
συγκίνηση. Ὅλοι ἀνατριχιασμένοι σταυ-
ροκοποῦνται και δακρῶζουσι. Ὁ κλῆρος
ἀνεβαίνει σὲ μιὰ ἐξέδρα στημένη ἀνά-
μεσα στὰ καζάνια και στολισμένη με
βασιλικά και δάφνες. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω
διαβάζεται ἡ περικοπή τοῦ Εὐαγγελίου,
ποῦ ὁμιλεῖ γιὰ τοὺς πέντε ἄρτους και
τοὺς δύο ἰχθύας, με τὰ ὁποῖα ὁ Χριστός
ἔθρεψε τοὺς πεντακισχιλίους ἀνδρας στὴν
ἔρημο και ἔπειτα ἐδλογοῦνται τὰ φαγητὰ
μέσα στὰ καζάνια και τὸ κρασί. Τὴν ὥρα
αὐτῆ, ποῦ σκυμμένοι ὁ Ἀρχιερεὺς ἐδλο-
γεῖ τὰ φαγητὰ στὰ καζάνια, ὁ λαὸς
σταυροκοπεῖται ἀνατριχιασμένος.

Εἶναι ἡ στιγμή, ποῦ ἕνας κρῖκος, τὸν
ὁποῖον ἐγάλλευσαν αὐτὲς τὶς ἡμέρες οἱ
χωρικοί τοῦ Ὁξυλίθου, προσετέθη στὴν
ἀλυσίδα τῆς ἀγίας αὐτῆς Παραδόσεως.
Ἑπτα-ὄσια χρόνια γίνεται τὸ ἴδιο πρᾶγ-
μα. Οὔτε μιὰ χρονιά δὲν ἐσταμάτησε ἡ
ἱερὴ αὐτὴ παράδοσις. Καὶ ἀποτελεῖ ἀλή-
θεια ἕνα καύχημα τῆς ἑλληνικῆς χριστι-
ανικῆς ψυχῆς και μιὰ δόξα τῆς ἐκκλη-
σίας. Ὁ Ὁξυλίθος εἶναι τὸ εὐτυχισμένο
χωριό.

Τὸ καμπανάκι τῆς ἐκκλησίτσας κτυπάει
και πάλι χαρμόσυνα και ὁ λαὸς κάθεται
παρέες—παρέες κάτω ἀπὸ τὰ ἐλαιόδεν-
δρα και τὰ πλατάνια. Κλείνω τὰ μάτια
τὰ σωματικά μου και βλέπω με τὰ ψυ-
χικά μάτια τοὺς ὄχλους τῆς ἐρήμου, ποῦ
ἔθρεψε ὁ Χριστός. Ζωντανή, ἀληθινὴ
ἀναπαράστασις. Ὅλη ἡ πλαγιά εἶναι
χωρισμένη σὲ τομεῖς ὅσα εἶναι τὰ κα-
ζάνια και κάθε τομέα ἔχουν ἀναλάβει
ὡρ σμένα παλληκάρια τοῦ χωριοῦ. Τὰ
καζάνια εἶναι ὅλα τὸ καθένα σὸν τομέα
του. Ἄλλο ἕνα κτύπημα χαρμόσυνο τῆς
καμπανούλας και ἀρχίζει ἡ διανομὴ τοῦ
σιτιφάδου. Σὲ πέντε λεπτά εἶναι ὅλα
ἔτοιμα. Ἐνα δάσος ἀπὸ χέρια κάνουν
τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ και ὄλος ὁ λαὸς
ἀρχίζει νὰ τρώῃ. Εἶναι καλοκαίρι. Τὸ
σιτιφάδο εἶναι ἕνα φαγητὸ ἀπὸ τὰ πιὸ
βαρειά. Τὰ καζάνια ἀπὸ ἑκατὸ ὀκάδες
κρέας μαγειρεύουν και ὅμως ὄλοι ὁμο-
λογοῦν ὅτι νοστιμώτερο και εὐπεπτότερο
και καλύτερο φαγητὸ δὲν ἔφαγαν στὴ
ζωὴ τους. Τέσσερες—πέντε χιλιάδες
ἄνθρωποι τρῶνε κάθε χρόνο αὐτὴ τὴν
ἡμέρα και ἐμφραίνονται και πέρνουν εὐ-
λογία. Ὅλα γελοῦν, ὅλα χαίρονται,
ἀκόμα και τὰ δένδρα και τὰ σπῆτια και
οἱ δρόμοι τοῦ χωριοῦ. Δὲν εἶδα πιὸ με-
γάλη χαρὰ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο ποτὲ στὴ
ζωὴ μου ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦ Ὁξυλίθου, ποῦ
χαρίζει τὸ πανηγύρι τῆς Παναγίας.

* * *

ᾠ! Πῶς ἤθελα ὄλη ἡ Ἑλλάς νὰ πε-

ράση ἀπὸ τὴν ἐδλογημένη αὐτὴ πλαγιά
στὴν ἑορτὴ τῆς Παναγίας! Θὰ ἴδουσι
ὄλοι νὰ ζωντανεύουν ἐμπρός τους ὅσα
γράφει τὸ ἱερὸ βιβλίο τῶν Πράξεων τῶν
Ἀποστόλων γιὰ τὴ ζωὴ τῶν πρώτων χρι-
στιανῶν. Ἐμαζεύοντο τότε στὰ «ὑπερῶα»
τῆς Ἱερουσαλήμ και ἔψαλλαν ὕμνους.
Ἐνας Ἀπόστολος ἐδλογοῦσε τὰ δῶρα,
ποῦ προσέφεραν οἱ χριστιανοὶ τὸν ἄρτο
και τὸν οἶνο, ἐκοινωνοῦσαν με κατάνυξι
τῶν Ἀρχάντων Μυστηρίων και ἔπειτα
ἐκάθονταν σὲ κοινὸ τραπέζι και ἔτρωγαν
ὄλοι μαζί. Καὶ ἦταν ὄλων «ἡ καρδία μιὰ
και ἡ ψυχὴ μιὰ». Ἐνα δάκρυ νὰ ἀνάβρῃ
ἀπὸ μάτι χριστιανικὸ ἔφθανε, γιὰ νὰ
ἀπλωθοῦν ἀμέσως χλίτις στοργικὰ χέρια
με μανθῆλια νὰ τὸ σπογγίσουν. Ἐνας
ἀναστεναγμὸς νὰ ἔβγαине ἀπὸ μιὰ χρι-
στιανικὴ καρδιά ἦταν ἀρκετὸς γιὰ νὰ
ἀνοίξουν ἀμέσως χλίτιες καρδιές και νὰ
μοιρασθοῦν τὸν πόνο και νὰ ξεκουρά-
σουν τὴν πονεμένη χριστιανικὴ καρδιά.
Μιὰ καρδιά, μιὰ ψυχὴ ὄλοι οἱ χριστιανοί,

Ἐ, λοιπόν! Αὐτὸ τὸ βλέπει κανείς
στὸ πανηγύρι τῆς Παναγίας στὸν Ὁξυ-
λίθο. Ὁ ἄγων τῆς ζωῆς και ὁ ἀναπό-
φευκτος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ χωρικών
ὄλο τὸ χρόνο, γεννοῦν δυσσέκειες με-
ταξύ τους, ἀκόμα και μίση, τὰ ὁποῖα
ὀδηγοῦν και σὲ συγκρούσεις και στὰ δι-
καστήρια. Μὰ, ὄλα αὐτὰ σβύνονται στὸ
πανηγύρι, χάσματα γεφυρώνονται, πλη-
γὲς ἀνακουφίζονται, οἱ ἱεροὶ δεσμοὶ
σφίγγονται περισσότερο, χαρὰ ἀπλώνεται
σ' ὄλο τὸ χωριό, ὄλα γελοῦν. Οἱ παλαιές
ἀνάγες ξαναζοῦν και μιὰ ζωντανὴ εἰ-
κόνα τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων
προβάλλεται σ' ὄλους τοὺς προσκυνητὰς
τῆς ἱερᾶς αὐτῆς παραδόσεως. Οἱ κάτοι
κοι τοῦ Ὁξυλίθου ὑπερηφανεύονται γιὰ
τὸ πανηγύρι τους και αὐτὲς τὶς ἡμέρες
ἐκκινοῦν ἀπὸ δπου και ἂν εὐρίσκονται
γιὰ ν' ἄρθουν στὸ χωριό.

Ὅλοι φιλοδοξοῦν, ὄλοι ποθοῦν νὰ κά-
νουν ἀνατριχιασμένο τὸ σταυρὸ τους
δταν ὁ Ἀρχιερεὺς σκύβει γιὰ νὰ εὐλο-
γήσῃ τὰ καζάνια με τὸ φαγητὸ και νὰ
λάβουν μέρος στὸ πέρασμα τοῦ νέου
κρῖκου στὴν ἐδλονημένη ἀλυσίδα τῶν
αἰώνων. Καὶ ὄσοι εἶναι πολὺ μακριὰ και
δὲν ἤμποροῦν νὰ φθάσουν στὸ χωριὸ τὴν
ἡμέρα αὐτῆ, ἔχουν διαρκῶς τὸ νοῦ τους
στὸ πανηγύρι και με τοὺς στοχασμοὺς
των τους ὀλοθερμῶς λαμβάνουν μέρος
και αὐτοὶ στὴ σύνδεσι τοῦ κρῖκου. Κα-
νεῖς χωρικός τοῦ Ὁξυλίθου δὲν τολμᾷ
νὰ διανοηθῇ πῶς εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ
καταργηθῇ τὸ πανηγύρι. Ἐέρει ὅτι τὰ
κόκκαλα τῶν πατέρων του και τῶν προ-
πατόρων του θὰ τρίξουν μέσα στοὺς τὰ-
φους των και δὲν τολμᾷ τέτοια εὐθύνῃ
νὰ ἀναλάβῃ. Ἄλλως τε συλλογίζεται
ὅτι οἱ πατέρες του ὄχι μόνον στὰ ἐνδοξα
χρόνια τῆς ἀκμῆς τῆς ἑλληνικῆς αὐτο-
κρατορίας, ἀλλὰ και στὰ μαῦρα χρόνια
τῆς σκλαβιάς ἀνακατεύοντας τὸ κρασί

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ

τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ

V

ΥΣΤΕΡΑ ἀπὸ τὴ μικρὴ ἀνάπτυ-
ξη ποῦ κάμαμε, γιὰ νὰ ἴδου-
με στὶς μεγάλες γενικὲς τους
γραμμὲς τὶς διάφορες φάσεις
ποῦ πῆρα, μέσα σ' ἀνθρώπινα σύνολα, ἡ
τάση τῆς ζωῆς ποῦ τὴν ἐνόητα, γιὰ νὰ
φτάσῃ στὸ ἔθνος, με τὴ μορφή ποῦ μᾶς
παρουσιάζεται σήμερα, μποροῦμε νονίζω,
νὰ ρωτήσουμε: Σύμφωνα με ποιά λογι-
κὴ κι ἀπὸ ποῦ βγαίνει αὐτὸ ποῦ φαίνε-
ται: νὰ ὑποστηρίζουν μερικοί, ὅτι κάθε
πρόοδο πρὸς τὴ διεύθυνση τῶν οἰκουμῆ-
νικῶν ἀξιῶν ἔχει σὰ βασικὴ προϋπόθεση
μιὰ ριζικὴ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὶς ἀξίες
ἐθνικῆς μορφῆς, δταν βλέπουμε πῶς οἱ
ἐθνικὲς ἀξίες ποῦ δημιουργεῖ ἕνας λαὸς
παίζουν τὸ ρόλο τους—και ρόλο πολλῆς
φύρης ἀποφασιστικὸ—μέσα στὴν παναν-
θρώπινη ἐξέλιξη; Πῶς μποροῦμε νὰ φαν-
τασθοῦμε, ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνείδηση, ἡ
ἐθνικὴ παράδοσις, ἡ ἐθνικὴ σκέψη και ἡ
ἐθνικὴ τέχνη ἐνὸς λαοῦ στέκεται σάν ἐμ-
πόδιο στὴ δυνατότητα νὰ πραγματοποιη-
σει καθολικὲς ἀξίες δταν οἱ ἐκφράσεις
αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ζωῆς εἶναι μέσα στὴν
ἱστορία, ὁ μόνος τρόπος εἰσφορᾶς αὐτοῦ
τοῦ λαοῦ σὲ κοινὸ ἀνθρώπινο ἔργο; Και
πῶς μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε ὅτι ἕνας λαὸς,
καλλιεργώντας τὶς ἐθνικὲς του ἀξίες, βρι-
σκειται σὲ δρόμο σφαλῆρό, τὴ στιγμή ποῦ

με τὸ δάκρυ ἐκράτησαν ἀδιάσπαστο τὴν
ἀλυσίδα τῆς παραδόσεως αὐτῆς. Τὶ δι-
καιολογία θὰ ἤμποροσε νὰ βρεθῇ γι'
αὐτοὺς; * * *

ᾠ! Ἄς ὑπερηφανεύεται ὁ Ὁξυλίθος.
Τὸ τελειότερο χριστιανικὸ ἑλληνικὸ πα-
νηγύρι εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ γίνεται κάθε
χρόνο στὴν πλαγιά τῆς Παναγίας. Ὁ-
ποῖος λάβῃ μέρος σ' αὐτὸ τὸ πανηγύρι,
αἰσθάνεται ζωντανή, βαθεῖα μέσα στὴ
καρδιά του τὴ ζωὴ τῶν πρώτων χριστι-
ανικῶν χρόνων και γεννιέται ἀκατανίκη-
τος πόθος μέσα του νὰ ξανάλθουν τὰ
ἐδλογημένα αὐτὰ χρόνια γιὰ νὰ ξανά-
θῃ στὸν κόσμο μαζί τους και ἡ ἀληθινὴ
γαλήνη και εὐτυχία.

† Ο ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

τὸ ἐθνικὸ γίγνεσθαι κάθε συνόλου προ-
βάλλεται τόσο στενὰ κι ὀργανικὴ μέσα
στὸ γενικὸ τῆς ἀνθρωπότητας και εἶναι
τὸ μοναδικὸ του ὄργανο; Μὰ πῶς ἀλλιῶς
παρουσιάζεται, σήμερα μάλιστα, με τὴν
ἐλαστικώτατη μορφή ποῦ ἔχει πάρει τὸ ἔ-
θνος, και τὴ συνείδηση—ὄχι πιά τὸ ἀπλό
γεγονὸς και μόνον—τῆς ἀλληλεγγύης, σ'
αὐτὸ τὸ κεφάλαιο τοῦλάχιστον, τῶν δια-
φόρων ἐθνῶν—πῶς ἀλλιῶς παρουσιάζε-
ται ὅ,τι ὀνομάζουσι ἐξέλιξη και πρόοδο τοῦ
ἀνθρώπου, ἂν μὴ σάν κοινὸ ἔργο τῆς
σύγχρονης εἰσφορᾶς ὄλων τῶν λαῶν μα-
ζί; Ἡ μήπως τσαράζουν τὸ νοῦ αὐτῶν
ποῦ διατυπώνουν τὸ αἴτημα τῆς καθολι-
κότητας οἱ πνευματικὲς και ψυχικὲς ἰδιο-
τυπίες τῶν διαφόρων ἐθνῶν; Νὰ φαν-
τάζονται τάχα τὴν ἀνθρώπινη ἐνόητα,
σὰ μιὰ ἐξαφάνιση αὐτῶν τῶν διαφορῶν,
μιὰν ἀφαίρεση ξερῆ, μαθηματικὴ; Ἡ
ἀνθρώπινη ἐνόητα εἶναι σύνθεση, ζων-
τανὴ και ἀένανη, γεμάτη ἀπὸ τὰ πλούτη
αὐτῆς τῆς πνευματικῆς και ψυχικῆς ἰδιο-
τυπίας τῶν ἐθνῶν.

Καμιά ἀπ' αὐτὲς τὶς ἰδιοτυπίες δὲ
μποροῦμε νὰ ποῦμε πῶς εἶναι περιττὴ.
Γιατὶ δὲν ξέρουμε ποτέ, οὔτε μποροῦμε
νὰ ὑπολογίσουμε τί θῆση μπορεῖ νὰ πά-
ρει μέσα στὴ γενικὴ ἐξέλιξη. Καὶ ἡ δική
μας ἱστορία παρουσιάζει ἕνα παράδειγμα
ἀπὸ τὰ πιὸ χτυπητὰ. Στὶς κοινωνικὲς
μεταρρυθμίσεις τῶν Ἰσαύρων, ποῦ ἀνά-
φερα παραπάνω, ἡ πιὸ ριζοσπαστικὴ—ἡ
ἀγροτικὴ—ἔχει γιὰ βίωση τὴν ἴδρυνση τῆς
κοινοτήτας τῶν λευτέρων γεωργῶν με δι-
κὴ τῆς τὴν γῆ ποῦ καλλιεργοῦν. Τὴν ἐμ-
πνευση, γιὰ τὴ μεταρρύθμιση αὐτῆ, ἔδο-
σαν στοὺς Ἰσαύρους τ' ἄγρια και βάρ-
βαρα σλαβικὰ φύλλα ποῦχαν κατέβῃ στὴ
Χερσόνησο. Οἱ κοινοτήτες αὐτῆς ἦταν ἡ
μεγάλῃ ἰδιοτυπία, στὴν κοινωνικὴ τους
ὀργάνωση. Κατώτεροι λαοί, σ' ὄλα τ' ἄλ-
λα σημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, ἔδωσαν τὴν
ἐμπνευση γιὰ μιὰ τέτοια γενναία μεταρ-
ρύθμιση. Καὶ χρησίμευσαν γιὰ νὰ δημι-
ουργηθεῖ ἄλλος τύπος, ἀνάλογος, ἡ κοι-

νοτική οργάνωση των 'Ελλήνων, πού χάρις σ' αυτή, μπόρεσαν να κρατήσουν μιὰ τοπική αυτοδιοίκηση, κάτω από τους Τούρκους, τόσο χρήσιμη για τὴν ἐθνικὴ τους ὑπαρξὴ καὶ τὴν ἀναγέννηση.

Μὰ καὶ βέβαιο ἂν ἦταν πῶς εἶναι πε-ριττὲς αὐτὲς οἱ ψυχικὲς καὶ πνευματικὲς ἰδιοτυπίες τῶν ἐθνῶν κι' ἐμπόδιο σοβα-ρὸ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς ἀνθρώ-πινης καθολικότητος, πῶς θὰ μπορούσα με ἅ τις ἐξαφανίσουμε; "Όταν πάρουμε τὸ ἔθνος μὲ τὴ μορφή πού μᾶς παρου-σιάζεται σήμερα, σὰν ἕνα πνευματικὸ φαι-νόμενο, σὰ μιὰ συνείδηση πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς κληρονομίας, πῶς μπορούμε νὰ συλλάβουμε δημιουργία ἀξιῶν ἔξω τῆς περιοχῆς του; "Όσο μεγαλιότερη εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κληρονομία ἑνὸς λαοῦ, τόσο πιὸ ρωμαλέα γίνεται μὲ τὸν καιρὸ καὶ ἡ συνείδησή της. Κι' ὅσο πιὸ δυναμώει αὐτὴ ἡ συνείδηση τόσο περισ-σότερο γιγαντώνεται κι' ἡ θέληση νὰ καλ-λιεργεῖται ἡ κοινὴ κληρονομία. Αὐτὴ δέ-νει σήμερα τοὺς ἀνθρώπους σὲ διαφορε-τικὰ καὶ μεγάλα σύνολα, περισσότερο ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια, τὰ κοινὰ συμ-φέρυτα καὶ τὴν κοινὴ φορολογία, τὴ θρησκεία καὶ τὴ γλώσσα τὸ σχῆμα τοῦ κρανίου καὶ τοὺς ἀνθρωπολογικοὺς χαρα-κτῆρες.

Τὶ φυλὴ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει—καὶ μὲ τις πιὸ χτυπητὲς κληρονομικὲς ιδιότητες,—χωρὶς θρούλους πού νὰ ἱστοροῦν τὴ θεία καταγωγή της καὶ τις θαυμαστές, τις υπε-ράνθρωπες πράξεις τῶν θεμελιωτῶν της; Τὶ γεωγραφικὴ ἐνότητα καὶ τὶ ἐδάφη ἀ-κόμα μποροῦν νὰ ὑπάρχουν ἂν τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια καὶ οἱ κάμποι δὲν ἔχουν τίποτα νὰ ποῦν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ζήσαν μέσα στὸ πλαισίό τους, γιὰ τοὺς μεγάλους καὶ ἡρωϊκούς ἀγῶνες τους γιὰ λευτεριά, ὡμορφιά, ἀλήθεια κι' ἀνθρω-πιά; Τὶ ἐνότητα μπορεῖ νὰ ὑπάρξει σὲ μιὰ γεωγραφικὴ περιοχὴ—καὶ τὴν πιὸ τέλεια κλεισμένη—ὅταν τὴν καρδιά τῶν ἀνθρώπων πού τὴν κατοικοῦν δὲ φλογί-ζει ἀγάπη καὶ θαυμασμὸς γιὰ τὰ ἴδια με-γάλα ἔργα, πόθος ἀκοίμητος νὰ διατηρη-θεῖ σὲ ὕψος τους ἡ ζωὴ; Καὶ τὶ γλώσ-σα μπορεῖ νὰ ὑπάρξει, ἂν σ' αὐτὴ δὲ γρά-φονται ἀλήθειες κυβερνήτριες τῆς ζωῆς, ἂν δὲν ὑψώνονται σ' αὐτὴ μνημεῖα ὡμορ-φιάς πού ἐκφράζουν ψηλά αἰσθήματα καὶ

ιδέες ἀγαπητὲς καὶ σεβαστὲς—ἂν σ' αὐ-τὴ τέλος δὲν ὑμνοῦνται μὲ τρόπο ἀξιο, οἱ μεγάλες πράξεις; Καὶ τὶ θρησκευτικὴ ἐ-νότητα μπορεῖ νὰ ὑπάρξει, σ' ἕνα ἐθνικὸ σύνολο, ἂν μ' αὐτὸ ἐννοοῦν τὴν κοινὴ πίστη σ' ἕνα δόγμα, σ' ἕνα γράμμα νεκρὸ κι' ὄχι ζωντανούς κοινούς ἠθικούς δε-σμούς, κοινὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὴ θέση μας μέσα στὸν κόσμο καὶ τὸ χρέος μας στοὺς ἄλλους;

Αὐτοὶ πού ἀποτελοῦν ἕνα ἔθνος σή-μερα μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἀλλόδοξοι δογ-ματικά καὶ σκόρπιοι γεωγραφικά καὶ ἀλλόγλωσσοι καὶ φυλετικά μιγάδες καὶ κρατικά ἀναποκατάστατοι. Μὰ ζοῦν καὶ τρέφονται ἀπὸ τὴν ἴδια πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κληρονομία, μὲ κοινὲς ἀναμνήσεις, στυγερὲς ἀγῶνες γιὰ τὴν ὑπαρξὴ, τὴ λευτε-ριά, τὴ δημιουργία καὶ τὴν πρόοδο. Οἱ ἀγῶνες αὐτοί, μαρτύρια καὶ ἡρωϊσμοί, χαλασμοὶ καὶ θρίαμβοι, τὸ πνεῦμα πού ἐμψυχώνει τις ὁμαδικὲς ἀναμνήσεις κι' ἡ ζωντανὴ λατρεία στοὺς τύπους πού τις σαρκώνουν, εἶναι τὰ στοιχεῖα πού συγ-κροτοῦν τὴν ἔκφραση τῶν ἐθνῶν. Ἡ ἔκφραση αὐτὴ δὲν εἶναι σταθερὴ, οὔτε κρυσταλλωμένη. Παίρνει ἀέναντες ἀλλαγές. "Όσο μὲν μένει πάντα νὰ εἶναι πίσω ἀπ' ὅλες αὐτὲς τις ἀλλαγές, καὶ ἀσύλληπτο κι' ὅμως θετικὸ, ἀπροσδιόριστο κι' ὄμως σταθερὸ πού σφραγίζει ἀκόμα καὶ τοὺς πιὸ προφητικὸς τύπους σ' ἕνα ἔθνος, αὐτοὺς πού κοινοῦν μ' ὅτι καθολικώ-τερο ὑπάρχει στὴν ἀνθρωπότητα, τοὺς μεγάλους ἥρωες στὴ σκέψη, στὴν πράξη, στὴν τέχνη, πού φαίνονται σὰ νὰ μὴ μπαίνουν σὲ κανένα καλοῦπι—εἶναι κα-ποιος ἀέρας συγγένειας αὐτὸ πού κάνει νὰ μοιάζουν μετὰξὺ τους τὰ πρόσωπα τῆς ἴδιας οἰκογένειας.—Δὲ θέλω νὰ πῶ μ' αὐτὸ πῶς ὁ ἥρωας, σ' ὅποια μορφή τῆς ζωῆς, εἶναι προῖον ἐθνικὸ. Οὔτε ἐθνικὸ προῖον εἶναι, οὔτε βιολογικὸ, οὔτε προσ-διορισμένο ἀπὸ τίποτα ὁμαδικό. Εἶναι μιὰ μοναδικότητα. Μιὰ ἰδιότυπη μορφή. "Έχει νὰ κάμει ὥστόσο πάντα μὲ μιὰ ὁ-ρισμένην ἱστορικὴ πραγματικότητα. Κι' αὐτὴ σήμερα δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸ ἔθνος. Αὐτὸ γεμίζει μ' αἰσθημα ζεστὸ τὴν καρδιά του, αὐτὸ ἠλεχτορίζει τὴ γύ-ρω του ἀτμόσφαιρα. Μὰ καὶ πιὸ ση-μαντικὸ ἀκόμα: Ἡ ἐθνικὴ κληρονομία τοῦ δίνει ἄμεσα καὶ μὲ χίλιους δύο τρό-

ΜΙΚΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ε ΠΙ ΤΕΛΟΥΣ! "Έδω σ' αὐτὴν τὴν ἄκρη, δὲν ἀκούει κανένας τὸ ἀνυπόφορο βουητὸ μιᾶς μεγά-λης χώρας; τὸ ἀκατάπυστο τραγουδιστὸ, κλασιάρικο ἢ βα' θύφωνο σάλπισμα ἀπὸ ἀητοκίνητα νύχτα μέρα; τις ἀτελείωτες φωνὲς τοῦ δρόμου, τὸ ἀπαίσιο στρίγγιγμα τῆς ρόδας ἀπὸ τὰ τράμ σὲ κάθε σταυροδρόμι καὶ στρο-φή, καὶ τὸ θόρυβο ὄλων τῶν σιδερικῶν του! Ὅυτε ἐφημερίδες ἀκούω!

"Ένας μικρὸς πέρασε μιὰ φορά, τις φώναζε μὲ χαμηλὴ φωνὴ σὰ νὰ μὴν ἦθε-λε νὰ ταραξῆ τὴν αἰώνια γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχία τῶν ἀνθρώπων! Μακάριοι αὐτοὶ πού κατοικοῦν σ' ἕνα τέτοιο τόπο. Τὰ νεῦρα τους δὲ θὰ εἶναι σὰν κλωστὲς ἔτοι-μες νὰ σπάσουν' σ' αὐτὰ τους δὲ θὰ βουτίζει τίποτ' ἄλλο παρὰ λίγος φλοῖστος ἀπ' τὸ μαλακὸ κύμα μέσα στὸ ἡσυχό λι-μάνι, πού σπάζει μ' ἕνα ἤρεμο καὶ ψιθυ-ριστὸ τραγουδι στὶς μεγάλες πέτρες τοῦ μόλου.

Κοιτάζω τὸ ρολόι μου. Τρεῖς ἡ ὥρα. "Έδω δὲν ἔχει καλοκαίρι ἀκόμα; κι' ὁ βοριάς κατεβαίνοντας ἀπάνω ἀπ' τὰ Μα-κεδονίτικα βουνὰ καὶ τις ἀνοιχτὲς μα-κρυὲς κοιλάδες, πούρχονται γραμμὴ ἀπά-νω ἀπὸ τὰ βορεινὰ καὶ κρῦα κλίματα, μόλις ἀφίνει νὰ φανεῖ λιγάκι ἡ "Ανοιξη, σπας δὲν τὴ γνωρίσαμε ποτὲς ἐμεῖς οἱ "Αθηναῖοι.

Τὸ φύτρο, καὶ τὸ πράσινο ματάκι τοῦ μπουμπουκιοῦ, σκάζει λίγο λίγο ἀτολμα καὶ σὲ κρυφοκυττάζει μέρα μὲ τὴ μέρα. Δὲν ἀνοίγει μὲ μιᾶς στὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιο. Εἶναι μιὰ προειδοποίηση πού σοῦ κάνει ... Μὴν ξανοιχτεῖς ντύσου καλά,

πους τὰ στοιχεῖα πού θὰ ἐπεξεργαστεῖ. "Όποια θέσι καὶ νὰ πάρει ἀντίκρυ της, εἴτε καταφατικὴ, εἴτε ἀρνητικὴ, αὐτὰ τὰ στοιχεῖα θ' ἀφομοιώσει πρῶτα. "Ἡρωες σὲ ἱστορικὸ κενὸ δὲ μποροῦν νὰ νοηθοῦν, ὅπως δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ζωὴ στὸ κενὸ τῆς ἀεραντείας. Καὶ εἶναι φανερὸ πῶς μὲ τὴ συνειδητοποίηση τῆς ἐθνικῆς κληρο-νομίας, μὲ τὴν ἀδιάκοπη γονιμοποίησή της μὲ τὴν καλλιέργεια καὶ τὸ ἀνέβασμα τῶν ἐθνικῶν ἀξιῶν ἐτοιμάζονται πνευμα-τικά βάρη, στέρεα καὶ ψηλά, γιὰ τοὺς ἥρωες τῆς πανανθρώπινης προόδου.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

καὶ σκεπάσου στὸν ὕπνο σου!

Δὲ μπορῶ νὰ κοιμηθῶ. Τί λόγο ἔχει δίχως ζέστη καὶ ἰδρὸκόπημα τὸ μεσημε-ριάτικο ξάπλωμα; "Όξω ὁ οὐρανὸς συν-νεφιάζει κάπως κι' ὁ ἥλιος ἔχει μισοσκε-παστεῖ. "Απὸ τὴ θάλασσα δυναμώνει τὸ ἀεράκι καὶ τὸ ψιθύρισμα τοῦ μόλου γίνε-ται παφλασμός, κι' ἀφρισμένα κύματα σπάζουν σ' ἀφρόδροσο πού σκεπάζει καὶ μουσκεύει τις καρτέκλες καὶ τὰ τραπέζα-κια τοῦ μοναδικοῦ καφενεῖου στὴν πα-ραλία.

Βλέπω ἀνάμεσα ἀπὸ τις γρίλλιες στὸ κλειστὸ παράθυρο τῆς κάμαράς μου στὸ ἐπαρχιώτικο ξενοδοχεῖο, πρὸς τὰ ὄξω!

Τὶ ὥραία ἡ ζωὴ, καὶ τὶ ἡσυχία καὶ γα-λήνια σὲ μιὰ ἐπαρχία!

"Ένα κοπάδι γιδοπρόβατα περνᾶει. "Ο Τσοπάνος καὶ οἱ μπιστικοὶ τὰ σαλαγᾶνε ἀπ' τὸν κεντρικὸ δρόμο κατὰ κάτω στὸ λιμάνι καὶ στὸ μῶλο, νὰ τὰ φορτώσουν σὲ μιὰ ἀραγμένη γολέττα.

Ἄ ἐθέλουν ν' ἀνέβουν τὰ δύστυχα. "Αλ-λα πισωπατοῦν, κι' ἄλλα ξεφεύγουν τρέ-χοντας.

"Έκεῖ κάτω στὴ μεγάλη χώρα, τὰ καρ-τερεῖ ὁ θάνατος. Νάχουν καμμιὰ προαί-στηση κι' αὐτὰ;

Καὶ πῶς νὰ μὴν ἔχουν; Τὶ γύρευαν καὶ τὰ ξεκίνησαν ἀπ' τὰ χλοῖσμένα βο-σκοτόπια τους ἴσα κάτω; "Αμα βγάλεις κάποιον ἀπὸ κεῖ πούναι εὐχαριστημένος γιὰ καλὸ τὸν βγάξεις;

* * *

Πέντε ἡ ὥρα. "Ο ἥλιος σάμπως ξεμυτί-ζει λίγο πίσω ἀπ' τὰ σύννεφα. Κάτω στὸ μῶλο μαζεύονται οἱ καϊκτῆδες! Μερι-κοὶ ταξιδιωτὲς πού περιμένουν τὸ β' πό-ρι καθισμένοι στὴ γραμμὴ ἀπάνω στὰ μικρὰ τους χρωματιστὰ σεπέτια δεμένα σταυρωτὰ μὲ τριχιές, μὲ τὰ μάτια καρ-φωμένα κάπου ἐκεῖ μακριὰ πού τοὺς σπρώχνει ἡ μοῖρα τους.

"Έτσι σιγά—σιγά φαίνονται διαβάτες μοναχικοί, σκυφτοί, καὶ μελαγχολικοί. "Ένας ὑπάλληλος, ὁ τελώνης, ὁ μοιραρ-χος μὲ τὴν κυρία του, ὁ γυμνασιάρχης, ὁ πρωτοδίκης μὲ τὸν εἰσαγγελέα, κι' αὐ-τοὶ μελαγχολικοὶ χωρὶς νὰ βγάζουν μι-λιὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Πέντε ἔξη κυρίες καὶ κοπέλλες πού προσπαθοῦν νὰ μιμηθοῦν μαϊμουδίζοντας στὸ ντύσιμο, στὰ σκέρτσας, στὸ περπάτη-μα, στὸν ἀέρα, ὅτι εἶδαν κάποτε στὴ μεγάλη χώρα.

Μιὰ μπουκιά τόπος! "Όλοι θὰ γνωρί-

ζονται συναμεταξύ τους. Όλοι θα πρέπει να κάνουν συντροφιά. Όλοι θα πρέπει να συμπαθούν και να αγαπιούνται και να βοηθιούνται στη μοναξιά τους. Κι' όμως, τούς ξπιασα με δυο ματιές, που προσπαθούσαν να σφαχτούν και να σπαραχτούν όπως τὰ δυο σκυλιά που κυλίστηκαν μ' άγριες δαγκωματιές, εκεί στη μέση του δρόμου.

Έρχεται η μουσική. Δεκαπέντε όργανα. Μπρός πηγαίνουν οι γέροι, πίσω τα παιδιά. Οι πρώτοι ξωφλήσαν με τη χώρα, και ξέπεσαν εκεί για το ψωμάκι. Τα παιδιά πρωτοβαίνουν. Άμα γίνουν κι' αυτά, θα τραβήξουν για τη μεγάλη χώρα να πιάσουν εκεί δουλειά.

Ο άρχιμουσικός, γέρος απόμαχος στέκεται στη μέση, και με τη μπακέττα τους προσκαλεί να μαζευτούνε. Συνάζονται σε κύκλο τριγύρω του, και τὰ χάλκινα παράφωνα όργανα άρχινάνε ένα παλλή, παμπάλαιο μάρος, που καθώς παίζαται και καθώς άντηχεί και χάνεται πέρα πρὸς τ' άνοιχτό πέλαγο, τσιριάζει σὰ να παίζει μπροστά σε μιὰ θεωρία από έτοιμοθάνατους, και να τούς οδηγεί, μελαγχολικά και γοργά με την μπακέττα του γέρου... πρὸς τὸ θάνατο!

Ένα, δυό... Ένα δυό! Μερικοί ψαράδες και βαρκάρηδες κάθονται στο μόλο με κρεμαστά τὰ πόδια, και με τὰ μάτια καρφωμένα κάπου εκεί μακριά, στα βάρη του μouxρωμένου άπ' τὰ μαύρα σύννεφα όρίζοντα. Τι περιμένουν; Όλοι αυτοί κοιτάζοντας κατά κεί;

Παιδί μου! Τη βαλίτσα μου σε παρακαλώ. Γραμμή στο βαπόρι! Όπου κι' άν πάει όπου κι' άν βγει!

Μακριά από δὼ μονάχα!

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ—ΛΑΥΡΑΣ

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟ

ΕΙΝ' ή καρδιά μας σάν τή γή
και δέχεται νεκρούς και καταπίνει
κι' έπειτα ο τάφος γίνεται πηγή
για ν' άναβρῦζουν οι καρποι κι' οι μυρῶ
(δᾶοι κρίνοι)

Λιλιή Ίακωβίδη — Πατρικίου

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ

Η ΨΥΧΗ μου βαδίζει στο πλευρό μου,
σ' όλο τὸ μάκρος του μεγάλου δρόμου.

— μὰ άν και βαδίζουμε έτσι, πάντα πλάι,
ποτέ δε με κοιτάει, δε μου μιλάει...

Θαρρείς και κουβεντιάζουμε σὰ φίλοι,
κι' όμως δε βγάνει λέξη από τὰ χείλη.

Βαδίζουμε σκυμμένοι και θλιμμένοι,
πάντα σάν άδερφοί, — και πάντα ξένοι...

Η ΨΥΧΗ μου βαδίζει στο πλευρό μου,
σ' όλο τὸ μάκρος του μεγάλου δρόμου,

και μέσ' στη νύχτα, που μάς άντιμώνει,
πάντα μαζί, — κι' όστόσο πάντα μόνοι...

μαζί, στο δρόμο, περπατάμε, Θεέ μου,
μὰ τί ζητεί, δεν τῶμαθα ποτέ μου,

κι' είν' έτσι πάντα άμίλητη, άν και ταίρι,
— που λέω, πολλές φορές, πὸς δε με
(ξάφρει...)

... Η ΨΥΧΗ μου βαδίζει στο πλευρό
(μου =

Και τώρα νιώθω, μ' ένα ρίγος τρόμου,

πὸς σάν έρθ' ή στιγμή να χωριστούμε,
θα χαθούμε, χωρίς να γνωριστούμε...

Ν. Λαπαθιώτης

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΣΟΥ

(Του Σύλβιου)

ΤΑ γιορτερά σου ντύσου πάλε, νάτος
ο χρόνος που περνάει και βαθουλώνει
τὰ λακάκια του προσώπου; ζυγώνει
και γιορτές σου φέρνει και περνάει τρε-
(χάτος.)

και μόνο ο νοῦς άψὸς κι' άκνάτος
μένει, στη βάρκα της ζωής, τιμόνι
και κουπί; τῶν μαλλιῶν γένεται χιόνι ή
μαυρίλα κι' ο σβέρκος γέρνει ο άφράτος.

Καμαρωτέ μου, άπόψε, πανηγύρια
τάνθάκια μπρός σου θα τελέσουν; κι' οί
(εὐδές
θενά κυλήσουνε ποτάμια μύρια...)

με μύρα οι Μοῖρες θα σε ράνουνε οί
(λευκές
κι' εκεί που στής χαράς σου τὸ βωμό θα
(καῖς
δάκρυα, στην γειά σου θα ρουφῶ κρον'
(τήρια)

Μάρκος Στάνας

Ξεκίνημα της Νειότης

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ...

ΣΑΝ ήμουνα μικρός, πολύ μικρό
τρελλόπαιδο—κεφάλι όλο μπούκλα
με λέγανε άναισθητο, σκληρό,
άδιάφορο, και άπονο σάν κοῦκλα!

Γελοῦσα και τὸ βρίσκανε κακό,
με μάλωναν σάν έκοβα λουλούδια,
κι' άν έψαλλα τραγοῦδι έρωτικό
μου λέγαν πὸς δεν νοιώθω τὰ τραγοῦδια

Τώρα όμως, τώρα...

Ξαίρω κάποια τραγουδάκια,
που σ' έγγιζουν στην καρδιά,
Ξαίρω κάποια λουλουδάκια,
που μεθοῦν με μυρουδιά,
Ξαίρω κάποιες μαῦρες μόρες
που μάς θλινουν συμφορά
Ξαίρω τις θλιμμένες ὄρες
που σου σβύνουν τή χαρά...

Έσπούδασα στοῦ πόνου τὸ σκολεῖό,
έχασα πια κάθε δροσιά μου πρώτη,

έσβυσε κάθε όνειρο παλλό,
μαράθηκε κ' ή πρώτη μου ή νιότη

Άχ! τότε κάθε βράδυ και πουρνὸ
ή φαντασία μου—τρελλή και ξελογιά-
(στρα

μ' έκανε να κοιτῶ τὸν οὐρανὸ
και να μετρῶ χαρά γεμάτος τ' άστρα.

Τώρα όμως, τώρα...

Ξέρω μιὰ καρδιά κομμάτια,
που τὰ χείλη δεν τή λένε
Ξέρω κάποια μαῦρα μάτια,
που δακρῦζουν μὰ δεν κλαίνε,
Ξέρω και πλανῶ τὸν πόνο
μ' ένα ψέμα μου τρελλό,
Όλα τάμαθα και μόνο...
έχασα πια νὰ... γελῶ.

ΣΥΛΒΙΟΣ

(Από τὸ βιβλίο της καρδιάς)

ΠΕΤΡΟΧΕΛΙΔΟΝΑ (Τετράστιχα)

ΜΗ σπαταλᾶς λόγια μεγάλα
για να παινάς έργα μικρά.
Γύφτους άν βάζεις μέσ' στη σάλα,
τότε που θάμπη ή άρχοντιά;

ΔΥΟ στόματα—μὰ δυό φωνές—
τὸ ίδιο τραγοῦδι λένε.
Τὸ λέει ο ένας και τ' άκοῦν,
τὸ λέει ο άλλος— κλαίνε.

ΤΗΝ κῦτταξες— κοκκίνισε;
Χλωμιασες στη ματιά της;
Νοικάρης εἶσαι πῶζησε
κάποτε στην καρδιά της.

— ΦΩΝΗΑ ποιός σ' έμαστύρησε
κι' έπρόδωσες τὸ κρίμα;
— Κανένας, μὰ τὸ φώναξα
μιὰ νύχτα έγὼ στοῦ κύμα.

ΧΑΝΕΤΑΙ ή πέτρα που πετᾶς,
βουλιάζει στ' άσπρο χιόνι.
Μὰ βοῦρκο δταν πετροβολᾶς
πηδᾶ και σε λερώνει.

ΧΑΡΑ και λύπη— δυό κρασι ἄ
σε χωριστὸ βαρέλι.
Μὰ εἶνε σταφύλια και τὰ δυό
άπ' τής ζωής τ' άμπέλι.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ

ΩΡΑ ΣΤΕΡΝΗ

ΜΟΝΟΣ πήρα τὸ σχώριο μου άπ' τή
(Γνώση,
τὸ δάκρυ τὸ στερνὸ μου έχει στεγνώσει
στοῦ σκληροῦ μου προσκέφαλου τὸ κλύφι.

Στὸν τοῖχο τὸ παλιὸ ρολόι σωπαίνει.
Στὸ τζάκι—ζωή χλωμὴ που άργοπεθαίνει
τὸ στερνὸ ξύλο ή στερνή φλόγα γλύφει.

Τώρα μπορείς ναρθείς. Σε περιμένω
στο σπίτι τὸ παλιὸ τὸ ρημαγμένο
μονάχος μου γυρτὸς στοῦ παραγῶνι.

Νὰ μην έρθῆς καβάλλα στ' άλογό σου.
'Η πόρτα μου άνοιχτή. Στὸν έρχομό σου
μην τήν χτυπήσεις— σκιάζονται οι γει-
(τῶνοι)

Παιδί μου, μάνα μου, άδερφός μου ή
(σῶλλος,
κανεῖς ποτέ κοντά μου, οχτρός μου ή
(φίλος
Μονάχος μου και τώρα όπως στη ζήση!

— Έτσι και σὺ βουβὰ να με ζυγώσεις,
άμίλητα τὸ χέρι να σηκώσεις,
γοργὰ τὸ δρέπανό σου να χτυπήση.

ΑΙΜ. ΒΕΑΚΗΣ

Ξεκίνημα της Νειότης

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Του κ. ΒΑΣΟΥ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

Τὴν ἀλλοσημόνη καὶ τρισευχησμένη ἐκεῖνη ἐποχὴ— πού οἱ γονιοὶ μας μέχρι σήμερα μᾶς τὴν φέρνουνε γιὰ παράδειγμα φτήνειας— τοῦ Ὁθωνα, πού κατὰ τὴν παροιμία τοῦ εὐφρέστατου Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔδεναν τὰ σκυλιὰ μὲ τὰ λουκάνικα, κι' ἰδιαίτερα τὸ 1854 τὴν ὄμορφη Ἀθήνα μας— πού ὁ τότε πληθυσμὸς τῆς δὲν ἦτανε περισσότερος ἀπὸ 30.000! ψυχές— καὶ τὸν Πειραιᾶ μας— πού ἔμοιαζε τὸν καιρὸ ἐκεῖνο μὲ χωριὸ— κατεῖχε ἀγγλογαλλικός στρατὸς ὑπὸ τὸν Τινάν, πού μείνει ἐδῶ ἀπ' τὸν Μάη τοῦ 1854 ὡς τὸν Φλεβάρη τοῦ 1857.

Ἡ ξένη ἐκεῖνη κατοχὴ κουβάλησε στὸ ὑπερήφανο καὶ δοξασιμένο Ἄστυ τὴν ἀπαίσια χολέρα πού θέρισε κι' ἀποδεκάτισε κυριολεκτικὰ τὴν νεοσυσταθεῖσα πρωτεύουσα καὶ τὸ ἐπίγειον τοῦ μικροῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου.

Τὴ φοβερὴ αὐτὴ ἀρρώστεια μετέδωσε ἕνα Γαλλικὸ νοσοκομειακὸ φέροντας ἀπ' τὴν Κοιματῖα προσβλημένους Γάλλους στρατιώτες. Σὲ λίγες μόνο μέρες ἡ ἀρρώστεια ξαπλώθηκε γοργὰ κι' ἐδεκάτισε κυριολεκτικὰ τὸ γαλλικὸ στρατὸ πού μέσα σὲ 20 μέρες ἔχασε 500 στρατιώτες! Ἄλλὰ καὶ ὁ Πειραιᾶς δὲν ἔμεινε ἀλώβητος. Κατὰ τὶς ἐπίσημες ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης— πού σημειωτέον πέρνασαν ἀπὸ ἀσπίρη λογοκρισία διορισμένη ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς κατοχῆς, κι' ἡ ὁποία ἀπαγόρευε τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ μὴ χάσῃ ὁ λαὸς τὸ ἦθός του— μέσα σ' ἕνα μῆνα πού κράτησε ἡ ἐπιδημία πέθαναν 217 ἄνθρωποι! Ἀπ' τὸν Πειραιᾶ ἡ ὑποὺλη ἀρρώστεια μεταδόθηκεν ἀστραπιαία στὴν Σύρο, στὴ Μύκονο, στὴν Ἐρμούπολη, στὴν Τήνη καὶ τελευταία στὸ Ναύπλιο ὅπου καὶ σημειώθηκε ἕνα μόνον θύμα.

Ἡ Ἀθήνα σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἔχει ἄρε ἀρκυς ὑγείας. Παρὰ τὶς συστάσεις ὁμως τῆς τότε Κυβερνήσεως τοῦ Μαυροκορδάτου, πού δημοσιεύονταν μὲ χτυπητοὺς τίτλους στὶς καθημερινές ἐφημερίδες καὶ τὶς τυμπανοκρουσίες στοὺς δρόμους, ὁ Ἀθηναῖκός λαὸς— κάνοντας τὸν ἔξυπνο— πήγαμε στὸν Πειραιᾶ χωρὶς νὰ σκοπιζέται γιὰ τὸ ἔγκλημα πού διέπρατε. Κι' ἔτσι στὶς 29 τοῦ Σεπτεμβρίου 1854— ὕστερα ἀπὸ ἐνάμισι δηλαδή μῆνα ἀπὸ τότε πούχε καθαρίσει ὁ Πειραιᾶς ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια— ἐμφανίστηκε τὸ πρῶτο κρούσμα στὴν μέγρι τότε ἀμόλυπτη πολὴ Ἦτανε μιὰ πηννη τᾶρα κάτοικος τῆς ὁδοῦ Λυσικράτους. Ἀπὸ τότε κι' ὡς τὶς 20 τοῦ Δεκεμβρίου ἡ χολέρα ῥήμαξε ἀμείλιχτα τὸ δαφνοστεφές Ἄστυ.

Τὰ κρούσματα πού σημειώονταν καθημερινά, πολλὰς φορὰς ἔφταναν τὰ 200!— κι' ἄς

σημειωθεῖ πὼς στὴν ἀλήθεια ἦτανε πολὺ περισσότερα

Μεταξὺ τῶν θυμάτων συγκαταλέγονται ὁ μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, ὁ Ἀναγνωστόπουλος— λείψανό τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας— ὁ τότε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου στὴ Φιλολογία Βενθόλος καὶ ἄλλοι πολλοί. Ὁ Ζαλοκώστας σ' ἕνα ὄρατο τοῦ ποίημα πούγραψε στὶς ἑορταστικὲς ἡμέρες λέει:

• Τρέμετε πάντες! ὁ νότος φυσᾶ τὸ κακὸν
(πλεονάζει)
Πόλεμος εἶναι καὶ σκότος τυφλὸν ἢ ἐπίβου
(λος νόσος,
Ὅπου ὁμοῦ ναυαγοῦν προφυλάξεις καὶ νοῦς
(κ' ἐπιστήμη).

Οἱ πολῖτες στὴν ἀρχὴ τοῦ τρόμου δὲν ἔξερουν πού ν' ἀποδώσουνε τὸ κακό. Οἱ εὐσεβέστεροι κάνουν λιτανεῖες μέσα στὶς ὁδοὺς. Παύεται ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων Κόνιαρης κι' ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν δημορχιακὸ πάρεδρο Γαλάτη

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀστυνομίας Τσοῦγλος προσβάλλεται ἀπὸ χολέρα κι' ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν Α. Καλὸ, γραμματέα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Παύονται ἐπίσης ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους ἐπειδὴ ἔντρομοι ἐγκατέλειψαν τὶς θέσεις τους, καὶ μόνο ὁ Θ. Δεληγιάννης Τμηματάρχης τότε τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν— καὶ μετέπειτα ὁ πασίγνωστος Πρωθυπουργὸς τοῦ Γεωργίου τοῦ Α'— παραμένει ἀκλόνητος στὴ θέση του καὶ παρασημοφορεῖται ἀπὸ τὸν Ὁθωνα— ἐξαιρετικὴ τιμὴ γιὰ τότε καὶ πολὺ σπάνια.

Ἄπειρος κόσμος φεύγει γιὰ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ Μέγαρα καὶ στὴν Ἀθήνα δὲν μένουνε παρὰ οἱ φτωχότεροι. Ἡ κυβερνήση διευκολύνοντας τὴν ἀραιώση τοῦ πληθυσμοῦ διαθέτει ἕνα πολεμικὸ πλοῖο καθὼς καὶ ὁ Γαλλικός στόλος ἄλλο ἕνα. Πένθιμη καὶ φορητὴ εἶναι ἡ θέα τῆς πόλης. Παντοῦ βασιλεύει ἐρήμωσις καὶ κατῆφεια. Τὰ περισσότερα σπίτια εἶναι κλειστὰ λόγῳ τῆς φυγῆς κι' ἄλλα ἀπ' τὴν ἀστυνομία λόγῳ τῆς ἀρρώστειας. Πουθενὰ δὲν βρῖσκει κανεὶς νὰ πάρει τίποτα. Κι' αὐτὸ τὸ ψωμὶ ἀρχίζει νὰ λείπει. Ἀποδεικνύεται γι' ἄλλη μιὰ φορὰ πὼς ὁ Ρωμῖος περιμένει τὶς δυστυχίες τοῦ ἀδελφοῦ του γιὰ νὰ κερδίσει. Στὶς ἑορταστικὲς ἡμέρες ἐμφανίζεται ἡ Μαύρη Ἀγορά! Τὸ ρύζι— τὸ μᾶλλον κατανα-

λισκόμενο ἐδώδιμο— φτάνει 2,50 ἡ ὀκᾶ, τὸ ψωμὶ— τὸ φτηνότερο προϊόν τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης— φτάνει 60 λεπτά. Τὸ δὲ λάδι 3 δραχμῆς. Ἡ τιμὴ αὐτῆς φαίνεται σήμερα μυθωδῶς φτηνές, ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, μερικὲς ἀπ' αὐτὲς ἀντιπροσώπευαν τὸ δεκαπλάσιό τοῦ συνηθισμένου. Ἐνα ἀγῶνι ἀπ' τὴν Ἀθήνα στὸν Πειραιᾶ τὸ φτάσανε οἱ ἀλιτήριοι ἀμαξάδες 300 δραχμῆς. Πολλοὶ ὁμως ἀπὸ τοὺς φυγάδες πέφτουν ἀπ' τὴ σκύλλα στὴ Χάρυβδι. Μολὶς βγαίνουνε ἀπ' τὴ ρημασμένη Ἀθήνα τοὺς πιάνουνε κλέφτες καὶ τοὺς γυμνώνουνε ἐντελῶς.

* *

Τὸ μεγάλο δρᾶμα ὁμως ἦτανε γι' αὐτοὺς πού μέινανε στὴν Ἀθήνα. Ὑπερησία διωργα νομμένη περιθάλψης δὲν ὑπῆρχε. Οἱ γιατροὶ δὲν φτάνανε καὶ νοσοκόμοι δὲν βρῖσκονταν. Μόνο τρεῖς Γαλλίδες ἀδελφές τοῦ Ἐλέους καὶ 10 Γάλλοι νοσοκόμοι σταλμένοι ἀπ' τὸ ναύαρχο Τίναν προσφέρανε τὶς υπηρεσίες τους στοὺς δυστυχισμένους κατοίκους. Ἡ δε κυβερνήση γιὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιδημία τοὺς χάρισε ἕνα χρυσὸ ρολοῖ.

Τὸ γυναικεῖο φύλλο ἀποδεκατίστηκε ἰδίως. Τὰ δύο τρίτα ἀπ' τὰ θύματα ἦσαν γυναῖκες. Ἡ ὑπερησία τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν γίνονταν κάκιστα ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχανε χεῖρα. Κι' αὐτοὶ οἱ νεκροθάφτες ἦσαν σπάνιοι ἐπειδὴ εἶχαν καταληφθεῖ ἀπὸ πανικὸ, μὲ πολὺ δέδυσκο λία καὶ μὲ πληρωμὴ γενναία βρῖσκονταν ἀντικαταστάτες. Τὰ ἀπαίσια φορητὰ ἀμάξια περιήρχοντο τὴν πόλη καὶ μέσα σ' αὐτὰ ρίχνονταν ὅλοι μαζὺ οἱ νεκροὶ καὶ μετακομίζονταν στὸ νεκροταφεῖο. Σπάνια γίνονταν κηδεῖα μεμονωμένη, ἕνας παπᾶς ἀπήγγελλε γρήγορα-γρήγορα καὶ ψιθυριστὰ τὶς νεκρώσιμες εὐχές καὶ τὰ πῖψματα ρίχνονταν κατὰ σπιβάδες μέσα σ' ἀνοιχτοὺς λᾶκκους ἀφοῦ καλύπτονταν μ' ἀσβέστη.

Νὰ πὼς περὶ γράφει ὁ Μπάμπης Ἀννίνος ὁ γνωστότατος λογοτέχνης τῶν τελευταίων ἐτῶν τὴν κατάστασιν τῆς Ἀθήνας.

«Τὸ σύνθημα τῶν πολιτῶν ὡς ἀστραπὴ ἀπὸ στόμα εἰς στόμα περᾶ, «ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω!» Κεῖ ἰδοὺ ἐρημοῦνται αἱ Ἀθηναὶ τοῦ Θεσῆως. Παραδειγματικὴ ὑπῆρξεν ἡ γενναιοψυχία καὶ ἡ μέριμνα, τὴν ὁποῖαν ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος λαοῦ ἔδειξεν τὸ βασιλικὸν ζεῦγος Ὁθων καὶ Ἀμαλία.

Προσφάτως εἶχεν ἀποθάνει ἡ μήτηρ τοῦ Ὁθωνος ἡ βασίλισσα τῆς Βαυαρίας Θεοσεσία τὴν ὁποῖαν ὑπερηγάπα, καὶ τὰ δημόσια Συμβούλια τοῦ Κράτους ἐπεμπον πρὸς αὐτὸν σωρηδὸν συλλυπητήρια ψηφίσματα. Ἄλλ' ἂν καὶ ἄθυμῶν ὁ φιλόλαος ἡγεμὼν, παρητήση τὸ ἴδιον πένθος καὶ ἐμερίμνησε περὶ τοῦ πάσχοντος λαοῦ του, ἐπίκουρος προσελθὼν καὶ παρήγορος εἰς τὴν κοινὴν συμφορὰν. Οὐ μόνον δὲν ἐγκατέλειψεν τὰς ἀγαπητὰς του Ἀθηνας, καθ' ὅς ἡμέρας ἡ νόσος ἐθέριζεν ἀνηλεῶς καὶ ἀδιακρίτως, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην

ἐξερχόμενος ἐφιππος, περιήρχετο τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου κατεσκήνουν οἱ φυγάδες, καὶ ἡ ὑψηλὴ παρουσία του ἐνέπνεε τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν παρηγορίαν. Ἀπαμείνει ἀκόμη ζωντανὴ παρὰ τῷ λαῷ ἡ ἀνάμνησις μιᾶς ἐκ τῶν πολλῶν φιλανθρώπων πράξεων του. Ἐνθ' οὖν ἤρχετο διὰ τῆς ὁδοῦ Κηφισίας συνήνησεν ἀτυχή χολεριώντα καταναείμενον. Ὁ φιλεύσπλαχνος ἡγεμὼν αἰσθανθεὶς οἱ τὸν ἐξεβαλε τὸν μανδύον του καὶ τὸν ἔδωκε διὰ νὰ σκεπάσουν τὸν ἀτυχή πάσχοντα, διέταξε δὲ τοὺς ἀκολούθους του ὅπως περιθάλλουν αὐτὸν μετ' ἐπιμελείας. Πολλάκις εἰς τοὺς γενομένους ἔρανους κατέβαλε ποσὰ γενναία ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου τῷ ταμείου, ἡ τελευταία δὲ οὗτοῦ δωρεᾶ περὶ τὰ τέλη τῆς ἐπιδημίας πρὸς περὶ θαλψιν τῶν θυμάτων, συνίστατο εἰς δεκακισχιλίας δραχμᾶς. Διὰ τῆς γενναίας αὐτοῦ συμπεφορᾶς ὁ αἰσθητικὸς καὶ λαοφιλεὶς βασιλεὺς προσεῖλκυσε τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην καὶ ἄκομη πολλοὶ ἐπιτίσαντες ἐκ τῆς φοβερῆς μάστιγι ἐνθουμοῦνται μετὰ συγκινήσειως τὰς εὐεργεσίας καὶ εὐλογοῦν τὴν μνήμην τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πρᾶου ἡγεμόνος.

* *

Τελειώνοντας τὴ μικρὴ μου αὐτὴ μελέτη ἀναφέρω ἕνα κωμικοτραγικὸ ἐπεισόδιο πού συνέβηκε τὶς ἑορταστικὲς ἡμέρες γιὰ νὰ φαιδρῶνω λίγο τοὺς ἀναγνώστες μου πού ἀσφαλῶς θὰ λυπήθηκαν διαβάζοντας τὶς παραπάνω εἰκόνες.

Μιὰ μέρα οἱ περιερχόμενες τὴν πόλη νεκροφόρες βρῆκανε στὸ δρόμο πεσμένο χάμω ἕνα ἄνθρωπο ἀναίσθητο. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶτανε ἕνας ἀπλὸς ἐργάτης τύφλα στὸ μεθύσι, πού γυρίζοντας ἀπ' τὴν ταβέρνα τὰ πόδια του δὲν τὸν βάσταξαν κι' ἔπεσε καταμεσῆς τοῦ δρόμου. Οἱ ἀμαξηλάτες περνώντας τον γιὰ πεθαμένον τὸν πιάσανε, τὸν ρίξαν μέσα στοὺς ἄλλους καὶ γραμμὴ γιὰ τὸ νεκροταφεῖο.

Οἱ τιναχοὶ τῆς νεκροφόρου ὁμως φαίνεται ὅτι τὸν ξεμέθυσαν καὶ σηκώθηκε γιὰ νὰ δεῖ πού βρῖσκεται, τότε εἶδε τοὺς πεθαμένους καὶ κατάλαβε πὼς πάει γιὰ τὸ κοιμητήριον, κι' ἄρχισε νὰ σκούζει μ' ὄλη του τὴ δύναμη. Οἱ νεκροφόροι ἔντρομοι καὶ νομίζοντας πὼς οἱ νεκροὶ βρυκολακιάσανε, ὄχι μόνον δὲν ἀκοῦνε τὶς φωνές τοῦ δυστυχισμένου, ἀλλὰ χτυπάνε μ' ὄλη τους τὴ δύναμη τ' ἄλογα, τὸ δὲ πένθος ἄρμα φτάνει ἔτσι στὸ Νεκροταφεῖο ὅπου δίνεται ἡ δέουσα ἐξήγησις κι' ὁ νεκρὸς ζῶς γυρίζει ἀπ' τὸ ταξίδι τοῦ Χάρωνα. Ὁ ἐργάτης αὐτὸς— δυστυχῶς τ' ὄνομα του δὲν σάθηκε μετρί τῶν ἡμερῶν μας— ἔγινε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο διάσημος, ζοῦσε δὲ ὡς τὰ 1902, πουλῶντας ξίδι στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας.

ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΚΡΟΥΖΑ

ΤΑΓΑΠΟΥΣΕ πολὺ τὰ λουλούδια ἢ γιὰ μητέρα τῆς κυρὰ —Μαρίας τῆς δασκάλας. Πιὸ πολὺ τᾶγρια καὶ μάλιστα κεῖνα ποὺ μοσκοβολοῦσαν.

Εἶμαστε τότες μικρὰ παιδάκια καὶ γυρίζαμε στὰ χωράφια τοῦ χωριοῦ καὶ βγίσκαμε ὄμορφα λουλουδάκια. Ἄγριοβιολέτες καὶ γιοφύλλια, ποὺ μοσκοβολοῦσαν γλυκά, μὰ καὶ ἀνεμῶνες, κυκλάμινα, μαργαρίτες κι' ἄλλα πολλῶν λογίων. Καὶ συχνὰ βλέπαμε τὴ γιὰ μητέρα τῆς δασκάλας, ποὺ μᾶς πρόσμενε στὸ κατῶφλι τοῦ σχολειοῦ. Τῆς δίναμε λουλούδια κι' αὐτὸ τὴν εὐχαριστοῦσε. Τᾶπερνε μὲ τὰ τρευάμενα κάτασπρα χέρια τῆς, τᾶφερνε στὴ μύτη τῆς καὶ τὰ μύριζε. Ἔνοιωθε βαθειὰν ἠδονὴν ἢ δύστυχη. Καὶ πολλὰς φορὰς ἔφερνε κ' ἓνα χοντρὸ κόκκινο βιβλίο χρυσοδεμένο—ἦτανε τὰ ποιήματα τοῦ Σέλλεϋ—κ' ἔβαζε λουλούδια ἀνάμεσα σὰ φύλλα του καὶ τὰ πατίκωνε κεῖ. Ἄνάμεσα στὰ φύλλα ἦταν διάφορα λουλούδια πιεσμένα μὲ τὰ χρώματά τους μισόσβυστα καὶ μὲ τὶς εὐωδιὰς τους ἐξαυλωμένες κι' αὐτές.

Ἡ γιὰ ἦταν λεπτὴ ὑπαρξή, ὠχρόλευκη μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ κατάμαυρα ροῦχα, στολισμένα μὲ μαῦρες χαντρίτσες. Ἡ κυρὰ—Μαρία ἦταν παχουλὴ, ζωηρὴ, γελαστὴ καὶ λαίμαργη. Στὴ γιὰ ἄρεσαν ἢ ποίηση, τὰ λουλούδια καὶ τὰ παιδάκια καὶ στὴν κόρη τὰ καλὰ φαγιά κι' οἱ ὠραῖοι ἄντρος.

Μᾶς ἄρεσε πολὺ, τότες ποὺ ἤμαστε παιδάκια, νὰ φέρνωμε ἀγριοβιολοῦδα στὴ γιὰ. Μᾶς εὐχαριστοῦσε ἢ χαρὰ τῆς, σὰν τὰ μύριζε καὶ σὰν τᾶβανε χαρούμενη ἀνάμεσα στὰ φύλλα τοῦ βιβλίου.

••

Σὲ κάτι χέρσα χωράφια, ἀνάμεσα στὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ, ἐφύτρωναν κροῦζες. Εἶναι κ' ἄτι χορτάρια, ποὺ σὰν τὰ πίσης κολλᾶνε κ' ἔχουνε μιὰ παράξενη μυρωδιά. Σὰν πῆγαμε νὰν τὰ κόψουμε κάποτε, μιὰ χωριάτισσα μᾶς φώναξε :

—«Τὶ κόβετε τὶς κροῦζες ; Αὐτὲς βρωμᾶνε...»

Πραγματικὰ τὶς μυρίσαμε καὶ βρωμοῦσαν. Ἐπειτα μίθασε πὼς τὶς κροῦζες οἱ χωριάτες τὶς μεταχειρίζονται γιὰ νὰ διώχνουν τοὺς ψύλλους. Οὔτε οἱ ψύλλοι δὲν μποροῦν νὰ ὑποφέρουν αὐτὴ τὴ βρώμα !

Μὰ μιὰ μέρα μᾶς μῆκε ὁ Διδάσκαλος νὰ πειράξωμε τὴ γιὰ μητέρα τῆς δασκάλας. Τῆς πηγαίναμε ὄλο ἀγριοβιολέτες καὶ γιοφύλλια ποὺ μοσκοβολοῦσαν, κι' ἄλλα λουλούδια ποὺ δὲν εἶχανε καμμιά μυρωδιά. Νὰ ἰδοῦμε τί θᾶκανε ἂν τῆς πηγαίναμε κροῦζες, ποὺ βρωμοῦσαν ;... Τὴ βλέπαμε πάντα χαρούμενη καὶ γελαστὴ, ὅταν τῆς δίναμε ὅ τι κόβαμε. Θᾶταν χαρούμενη κι' ἂν μύριζε τὶς κροῦζες ;

Συνεννοηθήκαμε τὰ παιδιὰ μεταξὺ μας καὶ τ' ἀποφασίσαμε. Ναι, θὰ τῆς πηγαίναμε κροῦζες.

••

Μᾶς εἶδε ποὺ γυρίζαμε μὲ λουλούδια καὶ μᾶς πρόσμενε ἢ γιὰ στὸ κατῶφλι τοῦ σχολειοῦ. Εἶχε μαζί της καὶ τὸ κόκκινο βιβλίο μὲ τὰ ποιήματα τοῦ Σέλλεϋ. Τὴν πλησιάσαμε καὶ τῆς δώσαμε διάφορα λουλούδια. Ἐνας τῆς ἔδωσε κ' ἓνα κλαράκι κροῦζα. Ἐκείνη τὸ πῆρε. Καὶ μεῖς μόλις κρατήσαμε τὰ γέλια μας...

Μὰ δὲ μπορέσαμε νὰ γελάσουμε ἀπὸ τὴν ἐπιληξή μας.

Τὸ πῆρε στὸ χέρι τῆς ἢ γιὰ, τᾶφερε στὴ μύτη, τὸ μύρισε βαθειὰ! Μιὰ ἀπὸ ἄψη ἐξοικειωτικὴ ἐσχύθηκε στὸ πρόσωπό τῆς.

— «Μὰ αὐτὸ εὐωδιάζει θανατῶσια !» εἶπε.

Ἐμεῖς μείναμε ξεροὶ ἀπὸ τὴν ἀπορία μας, γιὰτί ξέραμε πὼς ἢ κροῦζα βρωμοῦσε. Μάλιστα μιὰ χωριάτισσα μᾶς εἶχε πῆ :

—«Κροῦζα τὴ λένε καὶ κρούει καὶ ζένει ἀπὸ τὴ βρώμα...»

Ὡστόσο στὴ γιὰ ἄρεσεν ἢ μυρωδιά τῆς. Καὶ ἢ γιὰ εἶχε λεπτὴ μύτη. Ξεχώριζεν ὄλων τῶν λουλουδιῶν τὶς εὐωδιὰς ἀπὸ μακριὰ κ' εἶξερε νὰν τὶς χαραχτοί-

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΤΟ ΒΡΑΔΥ τὰ παιδάκια, ὅταν προσεύχονται, γύρω τους, τ' ἀσπροφτέρουγα ἀγγελάκια γονατισμένα, ἀμίλητα, ἀφουγκράζονται τὰ εὐλαβικά τους τὰ λογάκια.

Μελίσσι τ' ἄστρα γύρω ἀπ' τὰ μαλλάκια τους, χρυσάχτινα τοὺς πλέκουν στεφανάκια καὶ τὰ λουλούδια ντύνουν μὲ τὰ μύρα τους τὰ εὐλαβικά τους τὰ λογάκια.

Τὸ βράδυ τὰ παιδάκια, ὅταν προσεύχονται, φτεριάζουν τὰ λευκὰ περιστεράκια καὶ φέρνουνε στὰ πόδια τοῦ Χριστοῦλη μας τὰ εὐλαβικά τους τὰ λογάκια.

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ

ξη. Κι' ὅμως τώρα τῆς ἄρεσε καὶ τῆς κροῦζας ἢ μυρωδιά !

Πῆρε τὸ Σέλλεϋ καὶ μὲ προσοχὴ ἀκούμπισε τὸ κομματάκι τῆς κροῦζας ἀνάμεσα σὲ δυὸ φύλλα τοῦ βιβλίου. Ἐπειτα μᾶς εἶπε :

—«Ἀπ' αὐτὸ σὰ: παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρετε .. θὰ βρῆτε ἄλλο ;»

Τῆς φάνηκε δυσεῦρετο τὸ φυτό αὐτό, ποὺ τὴν μάγεψε ἢ εὐωδιά του.

—«Οὐ, ὅσο θέλετε ! τῆς εἶπαμε. Ἄλλο τίποκα... τὰ χωράφια εἶναι γιομάτα!»

Ἐτρέξαμε καὶ τῆς φέραμε ἀγκαλλιὰς κροῦζες. Ἐπῆρε κείνη τὸ βιβλίο τοῦ Σέλλεϋ καὶ γιόμισε πολλὰ φύλλα του. Καὶ κατόπι εἶπε :

—«Γιὰ σταθῆτε. Δὲν κάνει νὰ μείνη κι' ὁ Κῆτης παραπονεμένος.»

Ἐφερε κι' ἄλλο ἓνα χοντρὸ βιβλίο μὲ τὰ ποιήματα τοῦ Κῆτης, τὸ γιόμισε καὶ κείνο μὲ φύλλα κροῦζας...

Ἔτσι ἢ γιὰ εἶχε πάντα τὴν εὐωδιά

τῆς κροῦζας στὴ μύτη τῆς, ὅταν ἐδιάβαζε τοὺς δυὸ ἀγαπημένους τῆς ποιητές. Καὶ δὲν ἐπλησίαζαν κι' οἱ ψύλλοι στὸ δωμάτιό τῆς...

••

Ἡθικὸ πόρισμα.— Ἡ ἱστοριοῦλα μας ἔχει καὶ τὸ ἠθικὸ τῆς πόρισμα. Γιὰτί ὄχι ; ὑπάρχουν μερικοὶ ποὺ γράφουν καὶ κρίνουν κ' ἔχουν γιὰ βάση τὸ ἀτομικὸ τους γούστο, τὴν προσωπικὴ τους αἴσθηση. Λένε «τοῦτο μοῦ ἄρесе καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καλ'» καὶ «πρέπει νὰ γράψωμε μ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα γιὰτί συμφωνεῖ μὲ τὴν αἰσθητικὴ μου». Αὐτὴ λοιπὸν ἢ ἀληθινὴ ἱστορία θέλει νὰ δείξῃ πόσο ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ γράφῃ καὶ νὰ κρίνῃ κανένας μὲ μόνη βᾶσι τὴ δική του αἴσθηση καὶ τὸ ἀτομικὸ του γούστο. Θὰ κινδύνευε κανένας κάθε στιγμὴ νὰ κἀνῃ γκάφες, θᾶκρινε τάχα τὴ μυρωδιά τῆς κροῦζας γιὰ εὐωδιά ἢ γιὰ βρώμα ;

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΟΙ ΔΥΟ 'ΚΟΣΜΟΙ,

Τοῦ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

ΤΑ πρώτα χιόνια είχαν άφιση τὸ πέρασμά τους ἐπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του. Καὶ οἱ ἀναμνήσεις τῆς ζωῆς ἔγιναν τὸ βάκτρο τῆς πρώτης γερωνικῆς ἡλικίας του. Ἐτσι στηριγμένος στὸ βάκτρο τῶν ἀναμνήσεών του προχωροῦσε ὁ ἄνθρωπος μᾶς ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χωράφια ἀναζητῶντας κάποια χαρὰ περασμένων χρόνων καὶ κάποια ἴχνη ἔστω εὐτυχίας φευγάτης. Ἄκουσε τραγούδια κι' ἀναρρίγησε. Ἄκουσε φωνές καὶ σταμάτησε τὴν ἀναζήτησι τοῦ παρελθόντος.

Καὶ τὰ τραγούδια ἐρχότανε κοντὰ του καὶ οἱ φωνές πέρνανε τὴν ἔκτασι μιᾶς χαρούμενης ἐκδηλώσεως πού ἀναπηδοῦσε σὰν ἕνας πλούσιος φωτεινὸς πίδακας μέσα ἀπὸ ξναἰσωτερικὸ κόσμο. Ἦτανε τὰ νειάτα πού περνοῦσαν. Μιά συνοδεία γεμάτη ὁμορφιά καὶ χαρὰ. Παιδιά μὲ μπρούντζινη ὄψι καὶ μὲ ἔκφρασι φωτεινὴ πού μαρτυροῦσε μιὰ ἀξέγνιαστη ζωὴ καὶ μιὰ βαθύτερη εὐτυχία. Ἀγόρια καὶ κορίτσια μαζί. Ἐκδρομικὲς σάκκες στοὺς ὤμους τους καὶ ἐνθουσιασμοὶ στὶς ψυχές τους. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ἄσπρα μαλλιά κρυμμένος πίσω ἀπὸ ἕνα πεῦκο εἶδε νὰ περνοῦν τὰ νειάτα αὐτὰ σὰν μιὰ λιτανεὶα ζωῆς καὶ ἕνας κόσμος ζύπνησε μέσα στὴν ψυχὴ του.

Ἄς μπορούσε κι' αὐτὸς νὰ τρέξη πίσω ἀπὸ τὰ νειάτα αὐτὰ! Ἄς μπορούσε καινούργιος φάουσι κι' αὐτὸς νὰ αἰσθανθῆ τὸν παλμὸ τῆς νεότητος καὶ δοκιμάση τοὺς πόθους τῆς καὶ τῆς χαρῆς τῆς. Ἦτανε κι' αὐτὸς κάποτε νέος. Τί χρόνια δμως ἐκεῖνα τῆς νεανικῆς του ζωῆς! Ξεφύλλισε τὸ παλῆ βιβλίον τῆς ζωῆς του καὶ ἡ μελαγχολία ἀπλώθηκε στὴ γερωνικὴ του μορφή τὴν κορνιζαρισμένη μὲ τὰ λευκά του μαλλιά. Μιὰ ἐποχὴ δειλίας καὶ ἀβεβαιότητος ἢ ἐποχὴ του. Τὰ νειάτα ξεκίνησαν στὴ ζωὴ χωρὶς τὴν ἐκδήλωσι τῆς χαρῆς καὶ τῆς αἰσιοδοξίας. Φραγμοὶ κοινωικὸι κρατοῦσαν τὰ κορίτσια μέσα στὰ σιδηρόφρακτα χαρέμια τῶν προλήψεων.

Αὐτὴ ἡ ἀλληλογνωριμιά, αὐτὴ ἡ οἰκειότης κι' αὐτὴ ἡ ἀπόλαυσις τῆς φύσεως χωρὶς καμμιά παραφωνία καὶ παρεξήγησι ἦταν οὐτοπία τότες πού ὄλο καὶ στενεύανε τὸ ἄωρο μέσα στὸν ὁποῖον ἐκινεῖτο ἡ νεότης τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης. Χλωμά τότε τὰ νεανικά πρόσωπα καὶ βιαστικὲς φευγαλέες ματιές προδίδανε μυστι-

κοὺς πόθους καταδικασμένους τὶς περισσότερες φορὲς νὰ σβύσουν πρόωρα. Ἄγνωστη ἢ θρησκεία τῆς φύσεως. Ἄγνωστη καὶ ἡ μεγάλη χαρὰ τῆς. Οἱ παραδόσεις τοῦ σπιτιοῦ μόνο. Ὑποτελή στὶς παραδόσεις αὐτὲς τὰ νειάτα. Ἐτσι ἦτανε ἡ ζωὴ τότε. Ἡ ἐποχὴ τοῦ ἀνθρώπου μας μὲ τὰ λευκά μαλλιά καὶ τὸ βάρος τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων.

Ἐπανάστασις σήμερα. Τὰ νειάτα—χρυσὴ ἐλπίδα τῆς φυλῆς— ἔχουν ἀνοίξη τὰ φτερά τους. Ἐλπίδες καὶ αἰσιοδοξίες τὰ φτερά τους αὐτὰ, καὶ τὸ πέρασμά τους ἀνάμεσά μας ἢ καμπανοκρουσία καινούργιου κόσμου μὲ διαφορετικὲς ἀντιλήψεις καὶ μὲ εὐρύτερες κατευθύνσεις. Πρὸς τὸ φῶς ὁ δρόμος αὐτὸς τῆς σημερινῆς νεότητος. Τὸ τραγούδι τῆς, τὸ γέλιο, ἢ χαρούμενη ἐκδήλωσις τῆς ὑψώνονται μπροστὰ μας σὰ θεμέλια μιᾶς ἄλλης ζωῆς πού θὰ δώση τὴν ἀναδημιουργικὴ πνοὴ τῆς φυλῆς. Ὡραία χρυσὰ νειάτα! Καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ λευκά μαλλιά μαρμαρωμένος στὴν ἴδια θέσι παρακολουθοῦσε στιγμὲς πολλὰς τῆ συνοδείας αὐτῆ τῆς χαρῆς καὶ πετώντας τὸ βάκτρο τῶν ἀναμνήσεών του ἀνοίγε τὴν ψυχὴ του γιὰ ν' ἀγκαλιάση τὴν ὁμορφιά τοῦ περάσματός τῆς καὶ νὰ κρατήση περισσότερο τὴν ἄρμονία τοῦ νεανικοῦ τραγουδιοῦ. Σὰν ἕνας φωτεινὸς δραματισμὸς περνοῦσε ἀπὸ τὰ μάτια του τὸ λαμπρὸ οὖριό μὲ πρωτοπορεία τῆ χαρούμενη ἡμερινὴ νεότητα. Κ' ἔβλεπε τὴν ἐποχὴ του σὰν μιὰ θλιμμένη καὶ κουρασμένη ὀπισθοφυλακὴ ἔτοιμη ν' ἀνακόψη τὸ δρόμο τῆς γιὰ ν' ἀφίση ἐλεύθερο τὸ διάβα στὰ κύματα τῆς νεότητος πού ὀλοένα ἐπυκνώνοντο.

Τὸ τραγούδι ἀντηχοῦσε ἀκόμη εἰς τὴν ψυχὴ του ὡσὲν ὁ ὠραιότερος ὕμνος τῆς ζωῆς. Κ' ἡ δίψα τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐπότιζε τὴ θλιμμένη του φυσιογνωμία μὲ δάκρυα. Ὡ τὰ δάκρυα αὐτὰ. Σπονδὴ ἑνὸς παληοῦ κόσμου πρὸς τὸν κόσμον πού δημιουργοῦν σήμερα μὲ τὴν ὁρμὴ καὶ τὰ ὠραία ἰδανικά τους τὰ νειάτα.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ξεκίνημα τῆς Νειότης

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΜΕ Σ ΚΙ' Ο ΑΝΕΜΟΣ

ΜΟΥΣΑ στὶς Μοῦσες μὲ ταπεινοσύνη σκύβει μπροστὰ σου κάθε μιὰ ἀπ' τὶς (ἄλλες) τῆς ἄρμονίας τὴν ἀπεραντωσύνη στὶς μουσικὲς σου Σὺ κρατεῖς ἀγκάλες.

Περνᾶς, κι' ὅπου περνᾶς σκορπᾶς γὰ (λήνη) καὶ στῆς χαρᾶς καὶ στοῦ καῦμοῦ τὶς (ζάλες) κι' ἢ εὐγενικὰ ψυχὴ σου ἐντὸς τῆς (κλείνει) τὶς μαγικὲς ὁρμὲς τὶς πῖο μεγάλες

Ἄλλα μπροστὰ σου τιποῖνεια : Πάθη, καῦμοι κι' ἀγάπης ἔννοια ὦ εὐγενικὰ μέσα στὶς Μοῦσες Μοῦσα !

Καλότυχος θὰ ἦμουν ἂν μπορούσα τὸ θλιβερό μου ν' ἀδελφώσω στίχο μὲ τῆς λαλιᾶς σου τὸν γαλήνιο ἦχο !
Γρηγ. Βέγγλης

ΚΑΠΟΙΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

ΚΕΛΑΪΔΙΣΤΕ γλυκὰ ἀνιδόνια καθισμένα ἀπάνω στὰ κλώνια μιᾶς χαρᾶς ἕνα δάκρυ.

Παίξε τ' Ἀπόλλωνα λύρα ἀνοιξὶ στρῶσε τὰ μῦρα σὲ κάθε μιὰν ἄκρη.

Κιθάρες, βιολιά τραγουδοῦστε χαρούμενα νειάτα μεθυστε σήμερ' ὁ βάρκχος κερνά.

Χιονισμένα μαλλιά ἀπ' τὸ χρόνο τὸ κεφάλι σκυψ'ε μὲ πόνο ἢ ἀγάπη περνᾶ.

Γιάννης Κλεώπας

ΑΝ ΒΡΕΙΣ . . .

ΑΝ ψάξεις, θὰ βρεῖς.
Τίποτα κρυμμένο δὲ μένει κόψε σκληρὰ τοὺς δεσμοὺς πού σφιχτὰ εἶναι δεμέναι.

Κι' ἂν βρεῖς ; Μηδὲν μὲ τὸ χρόνο, ρουτίνα θὰ γίνῃ νὰ χάσης πρέπει ἂν θές μιὰ θύμηση παντοτινὴ νὰ μένει.

Τίτος Πατρικιος

Ξεκίνημα τῆς Νειότης

Ο ΑΝΕΜΟΣ σφυρίζει κι' ἐμεῖς φεύγουμε κρέμεται ἢ μπόρα ἐπάνω κι' ἐμεῖς φεύ- (γουμε)

πᾶιε ν' ἀγαπηθοῦμε μὲ τὸν ἄνεμο, νὰ φιληθοῦμε πᾶμε μὲ τὸν ἄνεμο νὰ περπατήσουμε ὄρες μὲ τὰ σύνεφα κι' ὕτερα νὰ γυρῶμε ἀπ' τὰ σύνεφα σὰ νάχουμε κερδίσει τὸ χαμόγελο κάποιας γυναικας χρόνια π' ἀγαπάμε...
Σπύρος Ξανθάκης

ΠΑΠΙΓΙΟΝ

Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ἀνθο ολεῖ σὰν ἕνα παρτέρι γύρω ἢ φύση μὲ καλεῖ κι' ἀπαλὸ τ' ἀγέρι,

μὲ λικνίζει τόσο ἄβρα μέσα στὸ λουλούδι, πού μου λένε τρυφερὰ λόγια καὶ τραγούδια...

Ἐνα ρόδο μου γελᾶ, μὲ καλοσφρίζει, τὸ ζαμπάκι τὸ λιλά πού μοσχομυρίζει

Κι' ἢ βιολέττα ντροπαλὴ μὲ κρυφοκυττάζει, μιὰ τουλίπα παρδαλὴ χαιρετάει μὲ νάζι...

Μὰ γὰ φέβγω ἀπόνα ἀνθὸ, σ' ἄλλοτε πηγαίνω, μὲς στὸν ἥλιον τὸν ξανθὸ τὸν ἐβλογημένο...

Κι' ὅποιος μὲ θαρεῖ τρελὴ τίποτα δὲν ξέρει— ἢ καρδιά μου ἀνθοβολεῖ σὰν ἕνα παρτέρι.

Μηνᾶς Ματσόκης

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

ΗΡΘΕΣ μιὰ μέρα πού ἦταν καλοκαίρι μουῦδωσες τότε τὴ χαρὰ κι' ἔπειτα ἔφυγες ἀπ' τὴν καρδιά μου τόσο ξαφνικά, πού τίποτα δὲν ἄφησες σιμά μου κι' ἢ θύμηση πέταξε μαζί σου γιὰ νὰ μὴν ξέρω πᾶ νὰ σ' ἀγαπᾶ.

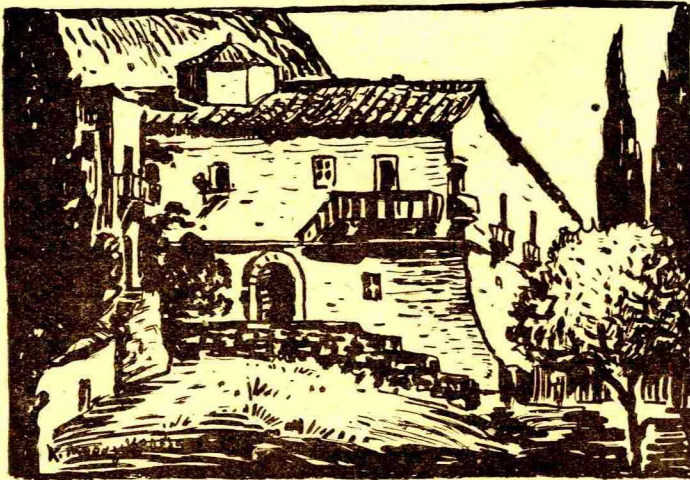
Κ. Γούζλος

ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ

Όταν τὸ τραῖνο ἀφίνει πίσω του τὰ σύνορα τῆς Ἀρχαδίας μὲ τὰ γυμνά βουνά, τὶς συννεφιασμένες κορφές καὶ κατεβαίνει ἀνάμεσα ἀπὸ χαράδρες καὶ ἀπόκρημνους βράχους πρὸς τὴν Καλαμάτα, σ' ἓνα ξάνοιγμα τοῦ ὀρίζοντα, μιὰ ἀπότομη ἀλλαγὴ τῆς φύσης ξαφνιάζει πάντα τοὺς ταξιδιώτες.

Τὸ μάτι κουρασμένο ἀπ' τὸ μονότονο Ἀρχαδικὸ ὄροπέδιο, ἀναπαύεται μπρὸς τὸ θέαμα τοῦ Μεσσηνιακοῦ κάμπου. Μοιάζει σὰν ἓνας ὑπέροχος ζωγραφικὸς πίνακας, σὰν ἀκουαρέλλα διάφανη.

Σ' ἓνα ἀπ' τὰ βουνά ποὺ πλαισιώνουν τὴν εἰκόνα, στὴν κορφὴ τῆς Ἰθώμης, λαμποκοπάει

Κ. Μαραγκοπούλου

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Βουλκάνου

κάτι σὰν διαμάντι. Ἐνα φωτεινὸ σημάδι φαίνεται.

Εἶναι τὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Βουλκανιώτισσας, ποὺ αἰῶνες τώρα στέκει ἐκεῖ ψηλά.

Στὴν ἐποχὴ τῶν εἰκονομάχων κατέφυγαν μερικοὶ καλόγηροι κι' ἔχτισαν μικρὸ μετόχι ποὺ στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἐξελιχτήκε σὲ τεράστιο οἰκοδόμημα ἄρμονικὸ σὲ ρυθμὸ ἐπιβλητικὰ ὄμοιο.

Μιὰ παραμονὴ τῆς Παναγίας τὸ δεκαπενταύγουστο ποὺ γιορτάζει, ξεκινήσαμε ἀπ' τὴν κωμόπολη τοῦ Μετσαλά γιατὸ Μοναστήρι.

Ἀρχετὴ ἀνάβαση, λίγο δύσκολη στὴς πλαγιές τῆς Ἰθώμης, ἀνάμεσα ἀπὸ ρεματιές κι' αἰωνόβια πλατάνια.

Ξωκλήσια ἀπαντᾶμε καὶ μικρὰ προσκυνητήρια στολισμένα μ' ἀγριολούλουδα πλάι σὲ δροσοπηγές ποὺ μᾶς ξεκουράζουν. Χίλιοι ἤχοι ἀντιλαλοῦνε στὰ φαράγγια, μυριόστομη μιὰ συναυλία ἀντηχεῖ σ' αὐτιά μας.

Φωνές χαρούμενες, κουδουνίσματα καὶ βελά-

ματα ἀπ' τὲς στάνες, φλογέρες τῶν βοσκῶν, τραγούδια, γέλοια.

Τὸ γλυκόλαλο ἀηδόνι ἀπ' τὴ ρεματιά ξεχώρη χαρὰ μᾶς δίνει.

Μὰ ὅλα αὐτὰ τὰ σκεπάζει ὅσο πλησιάζουμε ἢ καμπάνα τῆς Μονῆς, σὰν οὐράνια προσευχὴ, σὰν προσκλητήριο στὸ καθεχρονιάτικο προσκύνημα.

Ἔστεο ἀπὸ τέσσερις ὥρες περπάτημα μαζί μὲ τὴν ἀνατολὴ προβάλλει τὸ Μοναστήρι ὀλόφωτο, παραμυθνέιο ἐπιβλητικὸ, στὶς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου Μᾶς φέρνει στὶς ἀπέραντες αὐλές του μιὰ θολωτὴ πόρτα σιδερένια μὲ πολεμιστρούς (καταφύγιο τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821).

Ὁ κόσμος μὲ κατάνυξη περιμένει τὴν θαυματουργὴ εἰκόνα, ποὺ βρίσκεται στὸ μέρος ποὺ βρέθηκε ψηλά στὴν κορφῆ τοῦ Βουνού.

Εἶναι μιὰ εἰκονοῦλα μικρὴ τῆς Παναγίας σπανίας Βυζαντινῆς Τέχνης. Ὅπως λέει ἡ παράδοση βρέθηκε κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρο ποὺ τὴ φώτιζε ἓνα καντηλάκι.

Γι' αὐτὴν τὴν εἰκόνα ξεκινάει κάθε χρόνο ἀπειροσ κόσμος ἀπ' τῆς ἐπαρχίες κι' ὅλες τῆς ἄκρες τοῦ Μωριά. Σ' αὐτὴν καταφεύγουν οἱ πονεμένοι νὰ τοὺς γιατρέψῃ τὸν κάθε τους πόνο. Μάνες μὲ τὰ ἄρρωστα παιδιά τους, ταμένα στὰ κατάμαυρα ντυμένα κοπέλες, κοπέλες ποὺ τάξανε νὰ ρθοῦν ξυπόλητες σέρνοντας

τὰ ματωμένα πόδια τους καὶ γηρὲς ἀλαφροπάτητες ἀνέβηκαν ὡς ἐδῶ, μὲ λογίων λογίων τάματα.

Ἡ Ἀδγουσιτιάτικη αὐτὴ γιορτὴ στὸ βουνὸ μᾶς ἔδωσε μιὰ ἀλλόκοτη χαρὰ. Ἄγια συναισθήματα μᾶς πλημμυρίζουν ποὺ ποτὲ δὲν τάνοιώσαμε στὴν περὶ ζωὴ τῆς πόλεως.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἄρχισε τὸ φαγοπότι, τὸ γλέντι καὶ ὁ χορὸς.

Κοπέλες καὶ νέοι ἀπ' τὴν Καλαμάτα χόρευαν Καλαματιανὸ ποὺ τοὺς συνόδευαν νταούλια κι' ἄλλα λαϊκὰ ὄργανα.

Κατὰ τὸ ἡλιόγεμα ἀφήσαμε σισά - σισὰ τὸ Μοναστήρι γιατὸ ἓνα χρόνο στὴν ἀγκαλιὰ τῆς φύσης, ἤρεμο, ἤσυχο στοὺς ψαλμοὺς τοῦ ὄρθρου καὶ τοῦ ἔσπεριου, καὶ μόνο οἱ εἰκοσι καλόγηροι τριγυροῦν σὰν σκιὲς στὶς ἀπέραντες στοῖες τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ στὰ πολυάρθματα κελιά του.

Κ. ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ξεκίνημα τῆς Νειότης

Ἡ Πνευματικὴ Ζωὴ

Τὸ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ μᾶς ἀπ' τὸ φύλλο τοῦτο μπαίνει σὲ μιὰ καινούργια περίοδο. κι' ὅπως θὰ δοῦν κι' οἱ ἀναγνώστες μᾶς ἡ βελτίωση ποὺ παρουσίασε στὰ τελευταῖα του φύλλα σήμερα ἀποκορυφώνεται : μεγὰλα ὀνόματα, γενικώτερα θέματα, καλλίτερη ἐπιλογὴ ὕλης τῶν νέων καὶ νεωτέρων Δυστυχῶς τεχνικὰ μέσα δὲν μᾶς ἔδωκαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπφέρωμεν ἀπ' τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν τὴν ἀναγγελθεῖσαν ἀνακαινίσιν—αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει τίποτε, γιατί ὁ ἀναγνώστης μᾶς θὰ τὴν βρῇ τὴν ἀλλαγὴ ριζικὴ ἀπὸ τ' ἄλλο φύλλο ἀνυπερθέτως. Ἀπὸ τὸ σημερινὸ ὅμως φύλλο εἴμαστε σὲ θέση ν' ἀναγγείλωμε μερικὲς μεταρρυθμίσεις ποὺ θὰ συμπληρωθοῦν ἀπὸ τὸν ἄλλον. διπλοκαὶ πανηγυρικὸ ἀριθμὸ μᾶς καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα θέλωμε νὰ δηλώσωμε, βιαζόμεστε μάλιστα νὰ τὸ ποῦμε, πὼς μένωμε περιοδικὸ γιὰ τοὺς Νέους, πρὸς τοὺς ὁποίους θ' ἀποτεινόμεστε καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους κάμνωμεν ὅλες μᾶς τὶς βελτιώσεις καὶ αὐξάνωμε τὶς σελίδες μᾶς· γιὰ τοὺς νέους ὅμως ποὺ ἔχουν νὰ ποῦν κάτι καὶ δὲν βρίσκουν τὴν ὑποστήριξη ποὺ τοὺς χρειάζεται. Μὲ τὶς διαθέσεις αὐτὲς βρήκαμε σύμφωνο καὶ τὸ «Πρακτορεῖο Πνευματικῆς Συνεργασίας» ὄργανισμὸ τοῦ ὁποίου τὴν 7ετῆ δράση γύρω ἀπὸ τὰ Γράμματα τὶς Ἐπιστήμες καὶ τὴν Καλλιτεχνία, ὅλοι ξέρετε καὶ στοὺς ὁποίους τὶς δυνάμεις ἀνήκουν τὰ γνωστότερα ὀνόματα τοῦ Πνευματικοῦ μᾶς Κόσμου, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ συμβολὴ στὴ φιλολογικὴ μᾶς ζωὴ εἶναι τόσο γνωστὴ. Ἔτσι λοιπὸν μὲ τὴν εὐγενικὴ ὑποστήριξή του καὶ μὲ τὶς δυνατότες νεανικῆς μᾶς δυνάμεις ἀπὸ τ' ἄλλο φύλλο θὰ δώσωμε ὅτι χρειάζεται στοὺς νέους γιὰ τὴν ἀναγνώριση καὶ τὴν ἐπιβολὴ τους ἀνάμεσα στοὺς παληοὺς. Νά, τὸ πρόγραμμά μᾶς ! . . .

ΕΝΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ :

ΜΕΤΑ ἐφόδια ποὺ ἀναφέρωμε καὶ τὶς διαθέσεις τοῦτες, προκηρύσσωμε ἀπ' τὸ φύλλο τοῦτο ἓνα διαγωνισμὸ **διηγήματος** ποὺ ἀφορᾷ ἀποκλειστικὰ τοὺς Νέους, καὶ καλοῦμε ἐκείνους ποὺ καταγίνονται μὲ τὴν πεζογραφία, νὰ μᾶς στείλουν ἓνα τους διήγημα, καθαρὸγραμμένο ἀπ' τὴ μιὰ μεριά μόνου τοῦ χαρτιοῦ, τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχουν. Προθεσμία τελευταία, εἶναι ἡ 30 Νοεμβρίου, γιατί τὸ Δεκέμβριον θὰ κυτταχοῦν ἀπὸ μιὰν πενταμελῆ ἐπιτροπὴ λογοτεχνῶν (τοῦ «Πρακτορεῖου Πνευματικῆς Συνεργασίας», τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων θ' ἀναγγείλωμε σὶδ προσεχῆς) γιὰ νὰ διαλεχθοῦν τὰ καλλύτερα. Ἀπὸ τοῦτα θὰ βραβευτοῦν **τρία**, μὲ τὰ ἔξι χρηματικὰ ποσά :

α) Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ μᾶς τὸ **πρῶτο** καὶ θὰ λάβῃ 30.000 δρχ.
β) Ἀπὸ τὸ «Πρακτορεῖο Πνευματικῆς Συνεργασίας» τὸ **δεύτερο** (ποὺ τὸ ἀθλοθετεῖ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν νέων ταλέντων) μὲ τὸ ποσὸν τῶν 20.000 δρχ.

γ) Πάλι ἀπὸ τὸ περιοδικὸ μᾶς τὸ **τρίτο** μὲ τὸ ποσὸν τῶν 15.000 δρχ.

Θὰ ἐπαινεθοῦν τὰ κατοπινὰ πέντε, ὅλα μαζί δὲ θὰ τυπωθοῦν στὸ φύλλο τοῦ Ἰανουαρίου 1944, ποὺ θὰ τ' ἀφιερῶσωμε εἰδικὰ γιὰ τοὺς νέους μὲ πανηγυρικὴ ὕλη ὡστε νάνα μιὰ **ἀνθολογία** τῶν νεωτέρων μᾶς πεζογράφων, συμπληρωματικὴ ἐκείνης ποὺ θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς ὀλίγου ἢ ἐκδόσεις τῶν «Ὁριζόντων». Στὸ διαγωνισμὸ αὐτὸν μπορεῖ νὰ μετᾶσῃ ὁποιοσδήποτε μ' ἓνα ἢ καὶ περισσότερα διηγήματά του, ἀρκεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ἔξι ὄρους : α) νὰ στείλῃ τὸ διήγημά του καθαρογραμμένο κι' ἀπ' τὴ μιὰ μεριά τοῦ χαρτιοῦ, κι' ὑπογράφοντας μ' ἓνα ἀσυνήθιστο ψευδώνυμο, ἢ μ' ἓνα ρητὸ, τοῦ ὁποίου πρέπει, πάλι νάνα γραμμένο στὴν πρόσσψη ἐνὸς περὶ ρειχομένου φακέλλου, μέσα στὸν ὅποιον πρέπει νάνα κλεισμένο τὸ πραγματικὸ ὄνομα κι' ἡ διεύθυνση τοῦ ἀποστολέως καὶ ὁ ὅποιος φάκελλος θ' ἀνοιχτῇ μετὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ γνωσθῇ τὸ γνήσιον ὄνομα τοῦ

διηγηματογράφου για τη βράβευση και β) γ' αποστείλει για δικαίωμα κρίσεως δραχμές χίλιες (1.000).

Είς το άλλο φύλλο θα δώσωμε κι' άλλες λεπτομέρειες, αν και νομίζωμε ότι με τις παραπάνω πληροφορίες δώσαμε ότι χρειάζεται για την κατανόηση του διαγωνισμού αυτού για τη βράβευση νεοελληνικού διηγήματος, με θέμα ότι θέλει, καθένας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΑΡΗΓΟΡΗ είναι η κίνηση που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στον τόπο μας γύρω απ' το ελληνικό βιβλίο. Είδαν και βλέπουν το φως της δημοσιότητας βιβλία που ανάδειξαν πρώτης τάξεως συγγραφείς, πρώτα ταλέντα κρυμμένους πνευματικούς ανθρώπους, αγνώστους ως τώρα.

Στην α' σειρά ή «Γαλήνη» του 'Ηλία Βενέζη που έβγαλε ήδη τρεις εκδόσεις και τυπώνει ο συγγραφέας της την τετάρτη· εν τώ μεταξύ μεταφράστηκε για να τυπωθή στην 'Ελβετία και μεταφράζεται και Σουηδικά για να τυπωθή κι' εκεί. 'Αλήθεια, τί τιμές για τον τόπο μας μια τέτοια εκδοτική επιτυχία μέσα στην 'Ελλάδα και στο 'Εξωτερικό... την ίδια τύχη είχε κι' ένα από τα καλλίτερα και τελευταία έργα του Γεωργίου Θεοτοκά, «το δαιμόνιο». Βγήκε τότε πρό λίγων μηνών σε γ' νομίζωμε έκδοση, βελτιωμένη κ.λ.π. κι' αναγγέλθηκε πως μεταφράστηκε και τυπώθηκε κι' όλας στη Σουηδία. Είμαστε σε θέση να ξέρουμε πως κι' άλλα νεοελληνικά έργα μεταφράστηκαν Σουηδικά και θα τυπωθούν εκεί, για να γνωριστή έτσι και στους βορινούς ή λογοτεχνία μας. Θα καταλεχθή στις εκδόσεις ενός διεθνούς κύρους εκδοτικού Οίκου της Στοκχόλμης του «A. B. G.» οι έλληνομαθείς συνεργάτες του οποίου καταγινούνται συστηματικά με τās μεταφράσεις αυτών των ελληνικών έργων· μαζί μ' αυτά έτοιμάζεται και μια 'Ανθολογία Ποιητών και Πεζογράφων. Ξέρουμε πως μεταξύ άλλων (της 'Ανθολογίας) είναι ο Μυριβήλης, ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, ο Παπατσώνης, Λαπαθιώτης, Δουντέμης. Πολίτης κ. ά. για βιβλία δε, όνόματα που θα δώσωμεν με νέες βασικές πληροφορίες στο προσεχές.

Και συνεχίζωμε... Βγήκαν αυτές τις ημέρες από τον νέον εκδοτικόν Οίκον «Γλάρος» δύο τόμοι νέων διηγημάτων του Μ. Καραγάτση («Νυκτερινή 'Ιστορία») και της Τ. Σταύρου («Το καλοκαίρι πέρασε»). Και τα δύο αποτελούν αξιόλογη συμβολή των ξεχωριστών αυτών αντιπροσώπων της πεζογραφίας μας στη Νεοελληνική Λογοτεχνία. Τα διηγήματα του Καραγάτση ένα προς ένα έχουν όλα τη σφραγίδα του δυνατού και ξεχωριστού μας συγγραφέα όπως τον γνωρίσαμε σ' όλα τα έργα του, — το ίδιο και για το βιβλίο της κ. Σταύρου: Δεπτή περιγραφή, έλκεκτική και πολιτισμένη διάθεση του γράψιμο, ισχυρό ταλέντο της σύγχρονης πεζογραφίας μας, ή κ. Σταύρου. 'Ο χάρος δέν μας επιτρέπει δυστυχώς να γράψωμεν περισσότερα.

'Ενα άλλο πεζογραφικό βιβλίο που μπορεία άδισταχτα να τοποθετηθή στην ίδια σειρά στην κατηγορία της δυνατής πεζογραφίας, είναι κι' οι «Θαλασσινοί Προσκυνητές» του κ. Τ. 'Αθανασιάδη. Είναι ένας τόμος διηγημάτων νέας τεχντροπίας, καινούργιας διάθεσης και αισθαντικότητας που γεμίζει ένα αισθητικό καινού του είδους του πλάι στα καλά βιβλία της άνησυχης εποχής που περνούμε.

Το «'Αγιον Όρος» του κ. Θ. Μαλαβέτα είναι επίσης ένα καλό βιβλίο στο είδος του. 'Ο συγγραφέας του, αν και δημοσιογράφος, χειρίστηκε τόσο καλά το θέμα του, είδε με το έρευνητικό μάτι του τον τόπο, τον εξέτασε τόσο χαρακτηριστικά, έκοσκίνισε τόσο προσεχτικά τα «υπέροχα» και τα «κατά» ανθρώπων και τόπου κι' έδωσε σε «του Κασσαροφ τῷ Καίσαρι...» ώστε έκέρδισε στα σοβαρά το δικαίωμα έπαινο της κριτικής και τον τίτλο του σοβαρού έργου ή εργασίας του.

'Ο νέος ποιητής κ. Πάνος Σπάλας με τα «Βελάσματα Προβάτων» αυτό το γεμάτο ειρωνεία και σαρκασμό τίτλο της νέας ποιητικής του συλλογής έδωσε μια σειρά νέων ποιημάτων της γνωστής τεχντροπίας του εξιλιγμένα, που τον χαρακτηρίζουν και του δίνουν καλλύτερη θέση στη ποίηση του καιρού και του τόπου μας.

Συμπαθητικοί μας είναι ακόμη και οι τελευταίοι τόμοι των νέων, όπως τα «Χινοκρινά» του κ. Κ. Στεργιόπουλου, που έχουν μια καλή διάθεση άγνης λυρικής ποίησης, ή όποια όμως προσκρούει στην έλλειψη πολλών στοιχείων από μέρος του ποιητού των. Π. χ. ο κ. Στεργιόπουλος, νεαρός πολύ ακόμη και μὴν έχοντας βρή το δρόμο του έχει επηρεαστεί πολύ από γνωστούς ποιητές μας, παληούς, ιδιαίτερα όμως από το Χατζόπουλο, του οποίου την απογοήτευσί και την άταισιοδοξία έχει ντυθεί καθ' όλοκληρίον και σέρνει μαζί του ακόμα και στα υοτίβα και στους προλόγους ως και στους επιλόγους του.

'Αντίθετα, ο κ. Χρ. Κουλούρης με το «Πρωινό Ξεκίνημα» του δίνει ποιήματα πολύ συμπαθητικά, καλούς στίχους που τους χαρακτηρίζει συμμετρία, λυρική διάθεση, έκφραση και πλούσια πηγή έμπνευσης. Μά πρέπει να σταματήσουμε: είπαμε ν' αναφέρωμε λίγα λόγια για τις εκδόσεις και κάμαμε άρθρο όλόκληρο αντί σχόλιο...

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΜΑΣ

ΠΑΡΑΠΟΝΟ δέν πρέπει ναχωμε ούτε με την καλλιτεχνία μας. Παρά τις κρίσιμες στιγμές το κοινόν που αγόρασε άθρόο έργα τέχνης ζητούσε πάντα την α' ποιότητα.

'Όσο για τις άλλες μορφές της Καλλιτεχνίας άκούσαμε συναυλίες και ορειτά έξαιρητικών καλλιτεχνών μας — το θέατρο δε μās έδωσε και μās δίνει έλκεκτά έργα παληών και νέων και μεταφράσεις από ξένα έργα καλά, το ίδιο και ή έλαφρά σκηνη και ο κινηματογράφος.

'Αλλά για όλα αυτά από το προσεχές θα μιλούν ειδικοί συνεργάτες μας.

ΜΕ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΧΡΟΝΙΑ

'Αγαπητοί μου φίλοι

Το Ξεκίνημα με το σημερινό του φύλλο μπαίνει με τη βοήθεια του 'Υψίστου, και των φίλων του, στο δεύτερο χρόνο της ζωής του. 'Όταν πρωτοβγήκε τον περασμένο Αύγουστο δέν έκανε τυμπανοκρουσίες και θόρυβο όπως πολλά άλλα περιοδικά. Κι' όμως· παρά τις αντίθετες σημερινές συνθήκες—μέσα σ' ένα χρόνο το Ξεκίνημα θαυματουργησε κυριολεκτικά. Και για την απόδειξη τούτου ο άναγνώστης δέν έχει παρά να κάνει μια παραβολή του πρώτου φύλλου με τα τελευταία... Τους τελευταίους ιδίως μήνες έγινε ένα από τα καλλίτερα φιλολογικά περιοδικά του είδους του έχοντας ως συνεργάτες, λογοτέχνες για τους όποιους το 'Εθνος υπερφανεύεται, όπως είναι Μελά, Έναν Κόντογλου, Έναν Μυριβήλη κ. λ. Το σύνθημά του ήταν «το ένα φύλλο καλλίτερο απ' τ' άλλο». 'Αλλά φίλοι μου οι καινοτομίες που γίνονταν σε κάθε φύλλο ηύξαναν διαρκώς τον προϋπολογισμό. 'Η Διεύθυνση του Ξεκινήματος—που ή προσπάθειά της είναι ιδανική κι' όχι έμπορική επιχείρηση—θέλοντας να διαβάζεται το Ξεκίνημα απ' όλους φτωχούς και πλούσιους δέν ηύξανε τη συνδρομή του. Κι' έτσι κάθε φύλλο μās άφινε ζήμια που δυστυχώς δέν καλύπτονταν. Στο περασμένο του φύλλο, το Ξεκίνημα σās άνήγειλε ότι το σημερινό του φύλλο, θάταν πανηγυρικό με 32 σελίδες κ.λ.π.

Δέν φανταζότανε όμως τις πάρα πολύ μεγάλες υπερτιμήσεις που πήρανε πάλι τα τυπογραφικά και όλα εν γενέει. Κι' έτσι βρίσκει στην ανάγκη ν' αναβάλλη γι' άργότερα την έκδοση του πανηγυρικού. Ξέρете πόσο άπαρτε να ήτανε ή συνδρομή του; Τούλάχιστο 10.000. 'Αλλά εγώ την αύξάνω κανονικά. Δόγω λοιπόν των υπερόγκων εκδοτικών έξόδων είμαι αναγκασμένο όχι μόνο ν' αύξήσω την συνδρομή αλλά και να ζητήσω συμπληρωματική από όλους τους παληούς συνδρομητές, γιατί δέν είναι καθόλου δίκαιο ίδπως τόσες φορές πολλά αγαπητά μου παιδιά (μόυ το είπανε) όσοι γραφτήκανε με συνδρομή 1200, 1500, 2000 και 2500 δραχ. να πέρουνε το περιοδικό σχεδόν τζάμπα.

'Ετσι λοιπόν 1) Οι νέοι συνδρομητές που θα γραφτούνε θα πληρώνουνε από 1ης 'Ιουλίου 1943 δραχ. 7000 έτησίως 2) 'Όσοι γραφτήκανε πέρουνε στο διάστημα από Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο 1942 και δώσανε για έτήσια συνδρομή 1200 ή 1500 δραχμές, θα δώσουνε συμπλήρωμα της συνδρομής τους 3000 δραχμές 3) 'Όσοι γραφτήκανε από το Γενάρη έως το Μάρτη του 1943 με 2000 δραχ. έτησίως, θα δώσουνε συμπλήρωμα της συνδρομής τους για το μέχρι τέλους Αύγουστου 1943 διάστημα 1800 δραχ. 4) 'Όσοι γραφτήκανε τον 'Απρίλη 1943 και πληρώσανε κι' αυτοί 2000 θα δώσουνε συμπλήρωμα για το μέχρι τέλους Αύγουστου 1943 διάστημα το ποσόν

των δραχ. 1000 και 5) 'Όσοι γραφτήκανε τους μήνες Μάιο και 'Ιούνιο 1943 και πληρώσανε 2500 δραχ. ή συνδρομή τους θα λήξη την 31ην Αύγουστου 1943.

'Εννοείται ότι όλοι οι συνδρομητές, καθώς κι' εκείνοι που χρωστάνε τη συνδρομή τους κι' εκείνοι που ή συνδρομή τους έληξε και δέν την άνανεώσανε, πρέπει να πληρώσουνε μέχρι της 5ης Σεπτεμβρίου 1943 το βραδύτερο είτε τ' άπογεύματα στα γραφεία μου όδός Χάνσεν 20, Πατήσια, πλησίον 'Εργοστασίου Φιξ—Κλωναρίδου, είτε τα πρωινά στο Αρωματοπωλείο του Κυρίου Παύλου Χ. Ματθοπούλου όδός Βουλής 14 κοντά στην Πλατεία του Συντάγματος γιατί άλλοιώς όποιοι δέν πληρώσει μέχρι της 5ης Σεπτεμβρίου έ. έ. είτε τη συνδρομή του, είτε την διαφορά της συμπληρωματικής συνδρομής, δέν θα λάβη ποιά φύλλο. Δόγω των οικονομικών περιστάσεων όλες ή συνδρομές άνεξαιρέτως προπληρώνονται.

ΙΟΥΛΙΑ Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Πολύ νωρίς άφησε τον κόσμο ή 'Ιουλιάντα το λαμπρό μαργαριτάρι της διακεκριμένης οίκογενείας Παν. Δημητριάδου κι' ακολουθήσε άσπλαγχνα το μονοπάτι που δέ γυρίζει πιά.

Δέν είχε ξεπεράσει τα 19 της χρόνια, κι' ό μαύρος χάροντας της έκοψε με το δραπάνι του στις 8 του 'Ιουνίου το μεταξένιο νήμα της ζωής της, ενῶ βρισκότανε ακόμη στο ξεκίνημα της νεότητός της και βαστούσε σφικτά τη λογοτεχνική της πέννα, με τόση επιτυχία. 'Υπέκυψε στο σκληρό πεπρωμένο που άτένιζε με άπερίγραπτο θάρος από καιρό άφήνοντας στις καρδιές των δικών της και όλων που την γνωρίσανε άνεξάλειπτο πένθος. Μ' ερωστά στον τάφο της θυμόμαστε τους ώραίους στίχους του ποιητή:

'Εσθθησε όπως σβήνεται το φως κι' ή άρμονία, κι' άνέβηκε στους ουρανούς σα λάμψη αιώνια.

Τρίπολις—'Ιούνιος 1943

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΨΥΧΑΣ
'Ανταποκριτής του
Ξεκινήματος της Νειότης

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΣΕ ΚΟΜΨΟ ΤΟΜΟ
ΓΙΑΝΝΗ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΕΒΔΟΜΟΣ
ΟΥΡΑΝΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ Γ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΑΘΗΝΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Η ΝΕΑ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΡΔΑΤΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΜΑΣ
ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ Γ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ